МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ—СССР КОНСТИТУЦИЯСИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 186 (2698).

26 СЕНТЯБРЬ СЕШАНБА

1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 25 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида: биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан, бир кунда машинада терилгани — бешинчи устун — мавсум бошидан буён).

Янгийўл	2,10	16,68	1,31	3,79
Чиноз	1,17	8,69	0,34	0,79
Бекобод	1,86	7,29	0,87	1,62
Оққўрғон	1,68	7,23	1,11	1,96
Ғалаба	3,00	6,76	3,49	7,59
Ўрта Чирчиқ	2,00	6,57	2,14	4,03
Пискент	1,71	6,55	1,24	2,07
Бўка	2,00	5,91	1,86	3,74
Коммунистик	0,54	1,02	—	—
Область бўйича	1,81	7,10	1,55	3,08

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БЕКОБОД. Шоличиликка ихтисослаштирилган «Октябрь 46 йиллиги» совхози ишчилари ҳосил ўрим йиғимини кун сайин қизитмоқдалар. Шоликорлар бу йил мавжуд 3100 гектар ернинг ҳар гектаридан 60 центнердан хирмон кўтариб, давлат омборларига 18100 тонна қирмизи дон етказиб бериш учун курашаётирлар. Ўрим-йиғимда хўжаликнинг Ю. Яковлев, Х. Мирзаев, А. Абдурасулов, А. Саидов, А. Ли ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаси ишчилари пешқадамлик қилаётирлар. Бу бригадаларда шоли ҳосилдорлиги 70 центнерга етказилади.

А. ҲАЙДАРОВ.

ОРЖОНИКИДЗЕ. Бригада далаларида узум узиш ва уни давлатга сотиш қизғин тус олган. Соҳибкорлар ҳозиргача эл дастурхонига 200 тоннадан ошириб ширин-шакар узум етказиб бердилар. Токзорларда етиштирилган ҳосилни тез ва сифатли йиғиштириб олишда Ш. Аҳметова, П. Умерова, Т. Ҳолдорова каби ишчилар алоҳида намуна кўрсатишаётир. «Қибрай» совхозининг Мамет Аттаров бошлиқ бригадаси соҳибкорлари бу йил мўл ҳосил етиштирдилар. Улар мавсумда пландаги 690 тонна ўрнига 950 тонна узум топшириш иштиёқи билан меҳнат қилишяпти.

Қ. МАДАМОВ,

Шунингдек, жамоатчи мухбирлардан **З. Исроилов,** (Оққўрғон), **Т. Дўсонов** (Тошкент), **Ҳ. Фозилова** (Чиноз), **Б. Баҳромов** (Ўрта Чирчиқ), **Б. Ўринбоев, М. Мирзаев** (Янгийўл) ўртоқлар ҳам дала меҳнаткашларининг айни кунларда амалга ошираётган ибратли ишлари ҳақида редакциямизга хат-хабарлар йўллашган.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ШАХДАМ ОДИМИ

ЎЗБЕКИСТОН саноат корхоналари коллективлари йиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш юзасидан 1978 йил январь—сентябрь ойлари планини муддатидан барвақт — 25 сентябрь куни бажардилар.

Кўмир ва нефть қазиб олиш, прокат, пахта подборшчиклари, экскаваторлар, пахта толаси, пайпоқ, ички ва устки трикотаж, мол ёғи, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари (сутга айлантириб ҳисоблаганда), кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқариш юзасидан январь—сентябрь ойлари плани ошириб бажарилади.

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси.

* * *

ТОШКЕНТ области саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилиш ва кўпчилик муҳим буюмлар ишлаб чиқариш бўйича 1978 йилнинг 9 ойлик планини муддатидан илгари, 25 сентябрда бажаришди.

Область саноатчилари СССР Конституциясининг бир йиллиги юбилейини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олишга ҳаракат қилиб, ой охиригача пландагига қўшимча ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиб, йил бошида мўлжалланган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдилар.

* * *

ТОШКЕНТ шаҳридаги саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, саноат маҳсулотларини реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларидан кўпчилигини ишлаб чиқариш юзасидан январь—сентябрь ойлари давлат планини муддатидан аввал — 23 сентябрь куни бажардилар.

Шаҳар меҳнаткашлари СССР янги Конституцияси қабул қилинганлигининг бир йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ўнинчи беш йилликнинг учинчи, зарбдор йили юксак социалистик мажбуриятларини бажаришга аҳдупаймон қилишган.

(УзТАГ).

Республикамиз ўн илғор ишчисининг бир беш йилликда икки беш йиллик шахсий топшириғини бажариш ташаббусига қўшилган пойтахт областимизнинг юзлаб ишлаб чиқариш зарбдорлари ўнинчи беш йиллик шахсий планларини бажарганликлари тўғрисида рапорт беришмоқда. Ушбу суратларда ана шундай пешқадам ишчилардан (чапдан ўнгга) Тошкент экскаватор заводининг токари Иван Крахмалев. Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасининг штамповкачиси Мирakбар Ходиев. Тошкент трактор заводининг прессчиси Юрий Варганов. «Узбекхиммаш» заводининг токари Ортиқбой Усмонов. Янгийўл пойафзал фабрикасининг станокчиси Орзихон Икматоваларни кўриб турибсиз.

В. Сироткин ва С. Глауберзон фотолари.

Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 25 сентябрь куни Бокудан Москвага қайтиб келди. У Озарбайжон пойтахтига Ленин ордени топширилишига бағишланган тантаналарда иштирок этди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари К. У. Черненко Л. И. Брежнев билан бирга келди.

Вокзалда ўртоқ Л. И. Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В. В. Гришин, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Г. С. Павлов, Г. Э. Цуканов, Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар М. П. Георгадзе, С. К. Цвигун, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолари А. И. Блатов, К. М. Боголюбов, Ю. М. Чурбанов, темир йўллар министри И. Г. Павловский, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси В. А. Голиков, Ташқи савдо министрининг ўринбосари Ю. Л. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг референти Е. М. Самотейкин кутиб олдилар.

Сафарда Л. И. Брежневга КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари В. М. Фалин, КПСС Марказий Комитети ишлар мудирининг ўринбосари М. Е. Могилевец ҳамроҳлик қилдилар. (ТАСС).

«ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР ҲУЖУМДА

Паст-баланд, адр ерларда деҳқонларнинг меҳр ва муҳаббат билан қилган меҳнат самаралари шундоқ кўриниб турибди. Не-не машаққатлар билан етиштирилган пахта чаман бўлиб очилиб фидокор деҳқонларнинг қувончига-қувонч қўшмоқда.

Кенг адрлар оралаб борар экансиз, машина юролмайдиган қия ерларда завқ билан пахта тераётган кўп минг килограммчиларга кўзингиз тушади. Гоҳо узоқ-узоқларда «зангори кема»ларнинг пахтазорларда сузаётгани кўзга чалинади. Бу манзаралар катта ҳужум бошланаётганлигидан дарак беради.

Бекобод районидаги «Ленинград» совхози пахтакорлари ўнинчи беш йилликнинг учинчи зарбдор йилида 5000 тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этишга азми-қарор қилганлар. 1976 йилда бу ерда 3046 тонна, ўтган йили эса 3544 тонна пахта етиштирилганлигини ҳисобга олсак, совхоз ишчиларининг зарбдор йил учун белгилаган марралари улкан эканлиги маълум бўлади.

Бир қатор чўлқувар азамат пахтакорлар ана шу ноқулай ерларда мўл ҳосил етиштиришга бел боғлаганлар. Мақсудахон Мирвалиева бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтаришмоқчи. Салоҳиддин Маҳкамов бошлиқ биринчи бўлим коллективи 450 гектар ердан 35 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Абдураҳмон Баҳовиддинов, Бекир Безгунов бошлиқ бригада аъзолари ҳам мўл ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар.

Муҳаммад Шарипов бошлиқ 4-бўлим пахтазорларида 3 та «зангори кема» сузиб юрибди. Бункерлар оппоқ пахталар билан тўлаяпти.

— Бугун биринчи, тўртинчи ва бешинчи бўлимларда 9 та пахта териш машинаси ишлаяпти. Кундан кунга ер шароитига ва пахтанинг яхши очилишига қараб машиналар сони ошиб боради. 25 сентябргача 32 машинанинг ҳаммаси ишга тушади, — дейди совхоз директори Холис Қаҳрамонов.

— Машина терими қандай уюштирилган?

— Механик-ҳайдовчиларга ер ажратиб берилди. Улар пахта 70 процент очилганда иш бошлашади. Пахтани тўкмай тоза терганлар 20 процент қўшимча ҳақ олишади. Умуман биз пахта йиғим-теримини ипатоволиклар усулида уюштиришга ҳаракат қилдик. Шу мақсадда отрядлар тузилди. Биринчи отряд ерларни машина теримига тайёрлайди. Иккинчи отрядда машиналар группа бўлиб пахта теради. Учинчи отряд пахта ташувчилардан иборат, — дейди директор.

Теримнинг дастлабки кунлариданоқ илғор механизаторлар унумли ишламоқдалар. Мухтор Муҳаммадиев мавсумда ўз агрегати билан 150 тонна пахта териш мажбуриятини олган. У дастлаб иш бошлаган куни 8 тонна пахта терди. Илғор механик-ҳайдовчилардан Абдураҳмон Усмонов, Ниёз Алиев, Ўлмас Набиевлар ҳам шундай унумли ишлай бошладилар.

— Мақсадимиз бир кунда йиллик планнинг 7—8 проценти миқдорида пахта териб топширишдан иборат, — дейди директор.

Биз Бўка районидаги қўшни «Кўкорол» совхози далаларида ҳам бўлдик. Совхоз коллективи бу йил 6390 тонналик хирмон кўтаришга, машина билан 5500 тонна пахта териб олишга қарор қилган. Сулаймон Расулов, Аъзамқул Маматқулов, Илимдар Исаев, Асим Алиев, Қодир Турсунқулов бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 28—32 центнердан ҳосил кўтариш учун пухта замин яратганлар. Ҳозир кўп майдонлардаги пахта чамандай очилиб ётибди.

Пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш учун совхоз маъмурияти, партия ташкилоти, ишчилар комитети зарур тадбирларни белгилаган. Бўлимлар, бригадалараро социалистик мусобақа шартлари ишлаб чиқилган. Кўчма Қизил байроқ ташкил этилиб, мукофот фонди ажратилган. Илғор механик-ҳайдовчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш учун вимпеллар ва кўплаб маблағ ажратилган.

Механик-ҳайдовчиларга мавсумда 80 тоннадан пахта териш нормаси белгиланган. Нормадан ошиқ терилган ҳар тонна пахта учун 3 сўмдан қўшимча ҳақ тўланади.

Машина киролмайдиган ерлар қўл теримига ажратилган. Қўл теримига 500 киши сафарбар этилган.

Совхозда 70 та пахта териш машинаси теримга тайёр. Механик-ҳайдовчилардан Содиқ Деҳқонов билан Жўрабой Тўйчиевлар биринчи бўлиб машина билан пахта теришни бошлаб юбордилар. Улардан кейин 2-бўлимда Назарали Исроилов, Маннон Иброҳимов, 3-бўлимда Салим Иззатов ва бошқалар «зангори кема»ларини пахтазорларга буриб юбордилар.

Далаларни кезган, чаман-чаман очилган пахталарни кўрган киши «зангори кема»ларни тезроқ ишга тушириш пайти келганини сезади. Фурсат ғанимат, ундан унумли ва оқилона фойдаланиш зарур.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ПРОФЕССОР А. Т. ТЎЛАГАНОВНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Биология фанини ривожлантиришдаги хизматлари, кўп йиллик илмий-педагогик фаолияти учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети кафедрасининг мудири Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси профессор Аҳрор Тўлаганович **Тўлаганов Халқлар Дўстлиги** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1978 йил, 22 сентябрь.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДЕФОЛИАЦИЯНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 25 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар: иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан бери (планга нисбатан процент ҳисобида)

Коммунистик	7,0	217,8
Янгийўл	7,5	203,5
Оққўрғон	5,3	193,2
Чиноз	1,9	189,3
Ғалаба	3,4	184,6
Пискент	4,0	168,9
Бекобод	2,8	167,4
Бўка	3,2	166,5
Ўрта Чирчиқ	4,1	143,4
Область бўйича	3,9	173,1

ШИМОЛИЙ КАВКАЗ РЕСПУБЛИКАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

23 сентябрь куни Л. И. Брежнев ва у билан бирга Бокудан Москвага қайтиб келаётган К. У. Черненко Грознийга етиб келдилар. Бу ерда уларни КПСС Чечен-Ингушия область комитетининг биринчи секретари А. В. Власов, Чечен-Ингушия Олий Совети Президиумининг раиси Х. Х. Боков ва республика Министрлар Советининг раиси М. А. Керимов, КПСС Кабарда-Балқария область комитетининг биринчи секретари Т. К. Мальбахов, Кабарда-Балқария Олий Совети Президиумининг раиси М. И. Геттуев ва республика Министрлар Советининг раиси К. С. Кушхов, КПСС Шимолий Осетия область комитетининг биринчи секретари Б. Е. Кабалоев, Шимолий Осетия Министрлар Советининг раиси М. Г. Цагараев, область комитетларининг бюро аъзолари кутиб олдилар.

Власов, Мальбахов ва Кабалоев ўртоқлар Л. И. Брежневни Совет Озарбайжони пойтахтига қилган сафари ва у ерда бўлган вақтида ўтказган катта ва самарали иши билан табрикладилар. Улар шуни маълум қилдиларки, республикаларнинг коммунистлари, барча меҳнаткашлари Леонид Ильичнинг яқинда Бокуда бўлиб ўтган тантаналарда сўзлаган нутқларини ўзларига ҳам қарата айтилган даъват деб қабул қилдилар ва шу нутқларда ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этиш учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Автоном республикаларнинг раҳбарлари партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитети пленумларининг қарорлари қандай бажарилаётгани тўғрисида, беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини амалга ошириш ишлари қай аҳволда эканлиги ҳақида ахборот бердилар. Саноат ходимлари 1978 йил охирига планлаштирилган кўрсаткичларга эришибгина қолмай, бу кўрсаткичлардан ўзиб ҳам кетишни мўлжалламоқдалар. Қишлоқ хўжалигида қабул қилинган социалистик мажбуриятлар ошириб бажарилмоқда. Бошоқли экинлардан мўл ҳосил олинди, маккажўхори, кунгабоқар, узум ва сабзавот ҳосилини йиғиштириб олиш ишлари қизғин тус олмоқда, чорвачилик маҳсулотларини тайёрлаш муваффақиятли ўтказилмоқда. Келгуси йил ҳосили учун зарур агротехника ишларини юқори савияда ўтказиш учун зарур чоралар кўрилмоқда.

Ўртоқ Брежнев самимий кутиб олганликлари учун ҳамда Чечен-Ингушия, Кабарда-Балқария ва Шимолий Осетия меҳнатчиларининг муваффақиятлари тўғрисидаги яхши хабарлари учун ўртоқларга самимий миннатдорчилик изҳор этди. У қишлоқ хўжалигини механизациялаш программасини амалга оширишга, шунингдек капитал қурилишдаги ишларни яхшилашга доир бир қанча мулоҳазалар айтди. Л. И. Брежнев маккажўхори донини тайёрлашнинг аҳамиятига партия ташкилотларининг ва коллективларнинг эътиборини қаратишни илтимос қилди. У Шимолий Кавказ республикаларига ўз экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

[ТАСС].

«Кўкорол» совхози механизаторлари Бўка районида биринчилар қатори машина теримини бошлаб юбордилар. Улар етиштирилган жами ҳосилнинг асосий қисмини пўлат этаклардан тукишга аҳд қилишган. Айни кунларда совхоз бўлимлари, бригадалар, звенолар ва механик ҳайдовчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа қизғин авж олдирилган. 4-бўлим механизатори Бойжигит Нуъмонов, айниқса баракали меҳнат қилиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир. У зарбдор йилда 250 тонна «оқ олтин» териб беришга аҳд қилган.

И. Тўлисбоев фотолари.

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1978 йил 26 сентябрь. № 231 Москва шаҳри.

БЕЛГИЛАНГАН ХИЗМАТ МУДДАТИНИ ЎТАБ БЎЛГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ 1978 ЙИЛ НОЯБРЬ-ДЕКАБРЬ ОЙЛАРИДА СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФИДАН БЎШАТИШ ТЎҒРИСИДА ВА ГРАЖДАНЛАРНИ НАВБАТДАГИ ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИШ ҲАҚИДА

СССРнинг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги қонунига биноан буюраман:

1. Ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатлари 1979 йил 1 январгача тугайдиган ҳарбий хизматчилар 1978 йил ноябрь-декабрь ойларида Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара қўшинлари ва ички қўшинлар сафидан запасга бўшатилсин.

2. Ушбу буйруқнинг биринчи бандига биноан ҳарбий хизматчилар запасга бўшатилиши муносабати билан чақириқ кунигача 18 ёшга тўлган, чақириқ муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган гражданлар, шунингдек чақириқ муддатини узайтириш фурсати ўтиб кетган чақириладиган катта ёшдаги гражданлар Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара қўшинлари ва ички қўшинлар сафида ҳақиқий ҳарбий хизматни ўташга чақирилсин.

Буйруқ барча роталарда, батареяларда, эскадрильяларда ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР Мудофаа Министри, Совет Иттифоқи маршали Д. Устинов.

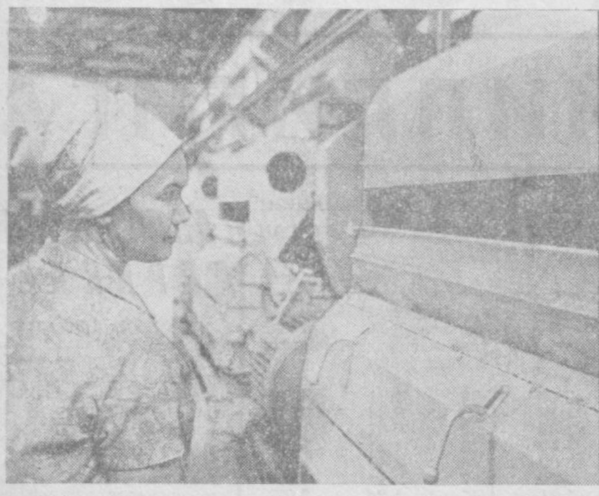

Янгийўл пахта тозалаш заводининг коллективи янги пахта ҳосилини қайта ишлашга киришди. Пахта тозаловчилар самарадорлик ва сифат беш йиллигининг учинчи йилини юксак кўрсаткичлар билан якунлашга барча имкониятларни сафарбар этишмоқда. Суратларда: Ҳурмат Белгиси ордени кавалери, коммунистик меҳнат зарбдори Сория Фаттоҳова иш устида. Янги пахта толаси Болгарияга жўнатиш учун тайёрланмоқда.

Р. Шамсиддинов фотолари. (ЎзТАГ).

УЧҚЎРҒОНЛИКЛАРДАН ЎРНАК ОЛИБ

ЯНГИЙЎЛ пахта тозалаш заводининг барча тайёрлов пунктларида ҳосилни бригадама-бригада қабул қилиш усули жорий этилди. Бу — пахтанинг сортини, намлигини, тозалигини тўғри баҳолашни таъминлайди, пахтани ғарамларга бостириш чоғида ана шу кўрсаткичларнинг ҳаммасини назарда тутиш имконини беради. Натижада тўқимачилик хом ашёсининг сифати яхшиланади, меҳнатнинг пировард натижаларидан пахтакорларнинг манфаатдорлиги ошади.

Янгийўл пахта тозалаш заводига ҳосилни асосан Янгийўл ва Коммунистик районларининг пахтакорлари етказиб берадилар. Деҳқонлар завод ишчилари билан аллақачондан буён дўстлашиб келмоқдалар. Улар пахтани тўхтовсиз қабул қилиб олишни ташкил этиш ва тўқимачилик хом ашёсининг сифатини ошириш масалаларини биргаликда муҳокама қилмоқ учун неча марталаб учрашишган.

— Заводимиз коллективи учқўрғонликларнинг ташаббуси билан ғоят қизиқиб танишди, — дейди Янгийўл пахта тозалаш заводининг илғор ишчиси А. Абдувалиев. — Турдош корхоналар ўртасидаги мусобақани ташкил этиш ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини оширишда, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми ўртага қўйган масалаларни ҳал этишда янги истиқболлар очиб беради.

Янгийўл ва Коммунистик районларининг пахтакорлари бу йил мўл ҳосил етиштирдилар. Улар гектар бошига 36,4 центнердан, яъни бултургига қараганда бир центнердан зиёд «оқ олтин» йиғиб-териб олишга, чигитнинг ёғини 17—20 процентга етказишга, йиғим-теримни қисқа муддатларда ўтказишга аҳд қилдилар. Район хўжаликларида 30 та йиғим-терим транспорт отрядлари тузилган.

Пахта тозаловчилар ўз корхонасида хом ашёни қайта ишлаш учун яхши моддий-техника базасини вужудга келтирдилар. Улар асбоб-ускуналар ремонтини ўз вақтида тугалладилар, цехларни юксак самарали машина-механизмлар билан жиҳозладилар. Корхонада қуритиш цехларига, механизациялаш воситаларига, приборларга чаққон хизмат қилиш ва ремонтдан чиқариш учун кўчма ремонт бригадалари тузилган. Маҳсулот таннархини 100 минг сўм камайтиришга, хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига қўшимча 700 тонна тола ишлаб чиқаришга қарор берилди.

Янгийўл ёғ-мой комбинати коллективи ҳам пахта заводи билан биргаликда хомашё етказиб беришнинг суткалик графикларини тузиб чиқди. Бундан ташқари корхонада чигитни қайта ишлаш ва ташиш жараёнига унинг бутун сақлаб қолинишини таъминловчи тадбирлар комплекси жорий этилган. Жумладан, хомашёни актив вентиляция қилиш жараёни ўзлаштирилди. Бу эса уни асраш вақтида нобудгарчиликни анча камайтиради. Ёғ тозалаш янги технологиясидан фойдаланиш комбинат коллективига беш йилликнинг учинчи йилида планданташқари 300 тонна маҳсулот ишлаб чиқариш имконини беради.

(ЎзТАГ).

МАТБУОТ ХОДИМЛАРИНИНГ ЖАНГОВАР ВАЗИФАСИ

Тошкент область партия комитети 23 сентябрда шаҳар ва район партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари мудирлари, область, шаҳар ва район газеталари редакторлари, уларнинг ўринбосарлари ва бўлим мудирларининг кенгашини ўтказди.

Кенгашда область партия комитети секретари **А. М. Хўжаев** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Наманган область партия комитетининг «Наманган ҳақиқати» ва «Наманганская правда» область газеталари редакцияларининг ишига раҳбарлиги тўғрисидаги қарори асосида область, шаҳар ва район газета редакциялари фаолиятини янада яхшилаш вазифалари ҳақида доклад қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорида илгари сурилган вазифалар бевосита областимиз, шаҳар ва районларимиз партия ташкилотлари фаолиятига ҳам алоқадордир деб таъкидлади докладчи.

Пойтахт области газеталари фаолиятига шу қарор нуқтаи назардан қараб баҳо берсак, «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари халқ хўжалигининг турли соҳаларига оид материалларни турли формаларда, қизиқарли қилиб ёритаётганлигини кўрамиз. Кейинги йилларда социалистик мусобақани ривожлантириш, ғолиблар тажрибасини оммалаштиришга оид материаллар сон жиҳатдан кўпайди, сифат жиҳатдан яхшиланди.

«Ангренская правда», Бўка район «Пахтакорлар овози», Янгийўл район «Янгийўл» газетаси ҳам социалистик мусобақа самарадорлигини оширишга оид материалларни сонма-сон бериб боряпти.

Ҳозирги пайтда КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини кенг пропаганда қилиш, КПСС XXV съезди қарорлари қандай бажарилаётганлигини ёритиб бориш ҳар бир редакциянинг биринчи галдаги вазифасидир. Бу тарихий ҳужжатларни ёритишда конкрет мисолларга мурожаат этиш, ҳаёт воқелигини ёрқин ва ишонарли қилиб ифодалаш талаб этилади. Лекин айрим район газеталари бу масалани ёритишда [illegible]. Тузиб олган иш планлари саёз, кундалик ҳаётдан узоқ.

Шаҳар газеталари ҳам КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажаришга актив киришишлари керак. Қишлоқ хўжалиги ривожлантиришга ёрдам бераётган корхоналар ишини тўлақонли ёритиш «Тошкент оқшоми», «Социалистический Чирчик», «Алмаликский рабочий» газета редакциялари коллективларининг диққат марказида туриши лозим. Айниқса шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга, оталиқ ёрдамини кучайтиришга кўпроқ эътибор бермоқ зарур. «Алмаликский рабочий» газетаси бу соҳада ҳозирча талаб даражасида ишламаяпти. Партия ва хўжалик темасида берилаётган материаллар зерикарли, умумий гаплардан иборат бўлиб қоляпти.

Докладчи совет турмуш тарзи, янгича анъаналар ва урф-одатларни ҳам таъсирчан формада ёритиш лозимлигини уқтирди.

Газеталар социалистик мусобақа таъсирчанлигини ошириш формаларини излашлари керак. Областимиз меҳнаткашлари кўп йиллардан бери Жиззах области меҳнаткашлари билан мусобақалашиб келмоқдалар. Лекин мусобақанинг бориши ҳақида мақола ва корреспонденциялар газета саҳифаларида кам учрайди.

Шаҳар ва район партия комитетлари журналист кадрлар устида алоҳида ғамхўрлик қилишлари керак. Вақти-вақти билан матбуот конференциялари, кенгашлар ўтказиб туришлари, бюро мажлисларида редакцияларнинг ҳисоботларини тинглаб боришлари лозим. Айрим шаҳар ва район партия комитетлари бу масалага эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Олмалиқ шаҳар партия комитети газета фаолиятини жонлантириш, матбуот чиқишларининг таъсирчанлигини ошириш устида кам қайғурмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қарори асосида матбуотга раҳбарликни тубдан яхшилашимиз, газеталарнинг тарбиявий таъсир кучини бутун чоралар билан оширишимиз керак.

Докладни муҳокама қилишда «Янгийўл» район газетаси редактори **З. Қуртнезиров**, Ангрен шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири В. Г. Бованенко, «Ташкентская правда» газетаси редакторининг ўринбосари **Н. И. Яковенко**, «Тошкент ҳақиқати» газетаси редактори, Ўзбекистон журналистлар союзи область ташкилоти правлениесининг раиси **А. И. Исмоилов** қатнашдилар.

Йиғилишда партия ташкилотлари бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларини ва йиғим-терим кампаниясини кенг кўламда оператив ёритиш юзасидан ҳам конкрет тадбирлар белгилаб олдилар.

ТАНҚИДИЙ МУЛОҲАЗАЛАР, ФОЙДАЛИ ТАКЛИФЛАР

Партия группалари ва цех партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида коммунистлар меҳнат коллективларининг кейинги бир йил давомида бажарган ишларини активлик билан анализ қилдилар, КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли бажаришга кўмаклашувчи конкрет тадбирларни белгилаб олдилар.

Районимиздаги 43 та партия группаси ва 71 та цех партия ташкилотида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ишчанлик ва активлик руҳида ўтди. Йиғилишларда партия группалари ҳисобидаги 196 коммунистдан 191 киши, цех партия ташкилотлари ҳисобидаги 895 коммунистдан 870 киши иштирок этди. Шу ўринда партия группаларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишлари устида алоҳида тўхталиб ўтиш жоиздир.

Йиғилишларда 114 коммунист сўзга чиқиб, ҳисобот-сайлов докладларини муҳокама қилишда қатнашди. Айниқса 2-«Пискент» совхози 1-сутчилик фермаси партия группасида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилиши коммунистларнинг активлиги билан ўтди. Сўзга чиққан коммунистлар партия группаси эришган ютуқларни таъкидлаш билан бирга асосий эътиборни бажарилмай қолган вазифага қаратдилар. Сут соғувчи Н. Бусинованинг сўзи йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди. У ферма ходимларининг унумли ишлаши учун намунали шароит яратиб берилмаганлиги, қиш шароитида соғиб олинаётган сутнинг камайиб кетаётганлигига партия группаси ҳам айбдор, деди у. Хоналар шу кун талабига жавоб бермайди. Янги чорвачилик бинолари қуриш устида эса ҳеч ким бош қотирмайди. Партия группаси хўжалик юритишнинг бу томонларига ҳам эътибор бериши керак.

1«Пискент» совхози 4-бўлими 2-бригадаси партия группасининг ҳисобот-сайлов йиғилишида сўзга чиққан бригада бошлиғи К. Эргашев ишда илғор пахтакорлар номини тилга олиб ўтди. Лекин партия группаси меҳнатда ва ижтимоий ҳаётда ўзини кўрсатаётган йигит-қизларни партия сафига қабул қилиш устида кам қайғурмоқда. Ҳисобот даврида партия сафлари кенгаймади. Партия группаси агротехника тадбирларини сифатли ўтказилиши устидан ҳам пухта назорат ўрнатмаяпти. Бу суғориш даврида кўзга яққол кўринди. Кўпгина карталарда ғўзаларни суғориш сифатли бўлмади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози 1-бригадаси партия группасининг ҳисобот-сайлов йиғилишида сўзга чиққан коммунист Н. Ҳасанов партия йиғилишларининг тарбиявий роли ҳақида гапирди. Лекин партия йиғилишлари бизда мунтазам ўтмаяпти, деди у. Йиғилишларда қабул қилинган қарорлар ҳам бажарилмай қоляпти.

Цех партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам танқидий мулоҳазалар, фойдали таклифлар кўп бўлди. Ленин номли колхоз сутчилик фермаси сут соғувчиси М. Есаулкова, Свердлов номли колхоз 16-бригадасининг сувчиси А. Турдиматов, 1-«Пискент» совхози 3-бўлими звено бошлиғи Ҳ. Раҳимов ва бошқа ўртоқлар ҳисобот доклади юзасидан музокарада сўзга чиқиб, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини ошириш, ғоявий-сиёсий ишларни намунали йўлга қўйиш, маданий-маиший хизмат кўламини кенгайтиришга ёрдам берувчи конкрет таклифларни ўртага ташладилар.

Йиғилишларда ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган, коллектив ҳурмат-эътиборини қозонган коммунистлар цех партия ташкилоти секретарлигига, партия группаси раҳбарлигига сайландилар. Партия группаси ташкилотчилари орасида 9 аёл, 18 ишчи, 7 колхозчи бор. Улардан 10 киши олий, 1 киши тугалланмаган олий ва 32 киши ўрта маълумотга эгадир. Цех партия ташкилотларида ҳам сайловлар муваффақиятли ўтди. Цех партия ташкилоти секретарлигига сайланганлар орасида 12 аёл, 9 ишчи, 38 колхозчи, 5 инженер-техник ходим ва 18 мутахассис бор. Секретарлардан 13 киши олий, 3 киши тугалланмаган олий маълумотга эгадир. 19 та цех партия ташкилотида партия бюролари сайланди.

Янги сайланган состав ҳозир коммунистлар билдирган фойдали фикр ва мулоҳазаларни зўр ғайрат билан амалга оширишга киришганлар. Коммунистлар ва барча меҳнаткашларнинг эътибори энг муҳим вазифа — етиштирилган «оқ олтин» ҳосилини қисқа муддатларда йиғиб-териб олишга қаратилган. Пискент районн пахтакорлари ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига жавобан она-Ватанга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ «оқ олтин» армуғон этишга бел боғлаганлар. Етиштирилган ҳосил юксак мажбуриятни тўла қоплайди. Бунга барчанинг ишончи комил.

Т. ҲОЛБОЕВ,
Пискент район партия комитети ташкилий ишлар бўлими мудири.

ИФТИХОР

ЗАВОДНИНГ механика цехида иш қизғин. Ҳамма ўз вазифасини бажариш билан банд. Токарлик, фрезерлик, пармалаш ва бошқа қатор станоклар олдида кўплаб ишчилар диққат билан ишламоқда. Фрезерчилар орасида қорачадан келган, қотмагина йигитнинг иши, унинг чаққон ҳаракатлари нимаси биландир бошқалардан ажралиб турибди. Ана, у дастгоҳининг қизил тугмачасини босди-да, кескич айланишини тўхтатди ва қўлига штангенциркулни олиб, ишлов бераётган шестернясининг тишини миллиметр билан ўлчади. Ҳали бир оз бор экан, уни мустаҳкамлаб яна тугмачани босди. Мотор гуриллаб юрди, кескич айланди, майда пўлат учқунлари олов бўлиб сачрай бошлади.

Шу пайт цехга кириб келган завод партия бюросининг секретари у йигитнинг елкасига қўлини қўйди:

— Суюнчини чиқар, Файзулла, табриклайман.

— Нима гап ўзи? — деди ҳеч нарсага тушунмаган Файзулла ҳайрон бўлиб.

— Ленин ордени билан мукофотланибсан, дўстим. Бу корхонамиз бўйича бундай мукофотга биринчи бўлиб сен сазовор бўлдинг.

Файзулла маржондек тер томчиларини рўмолчаси билан артиб, тобора керакли шаклга кириб бораётган шестерняга тикилганича ҳаёлга толди. У 1948 йилда шу заводга келганида 18 ёшга кирган йигитча эди. Заводнинг донгдор ишчиси Ц. Васильевскийга шогирд тушди. Оёқ-қўлидан ўт чақнаб турган бу йигит кекса ишчига ёқиб қолди ва у ўзининг бой тажрибасини эринмай Файзуллага ўргатди. Орадан кўп ўтмай мустақил ишлай бошлади. Зиммасидаги планларни ошириб бажариш билан бирга жамоат ишларида актив қатнашди. Унинг ташкилотчилигини эътибордан четда қолдирмаган коллектив аъзолари Файзуллани комсорг қилиб сайладилар. Натижада завод комсомоллари трамвай-троллейбус бошқармаси бўйича меҳнат беллашувида мукофотли ўринларни эгаллайдиган бўлиб қолишди.

1961 йил Файзулланинг ҳаётида ўчмас из қолдирди. Уни КПСС сафига қабул қилишди. Орадан кўп ўтмай

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Файзулла бошчилик қилаётган бригада коммунистик меҳнат бригадаси деган фахрли ном олди.

Коммунист Файзулла Алимовни трамвай-троллейбус бошқармасида ҳамма танийди, ҳурмат қилади. Чунки у илғор ишчи бўлиши билан бирга ҳамон жамоат ишларида фаол қатнашиб келмоқда. Вагон-ремонт заводи партия бюросининг секретари, Ленин район халқ судининг маслаҳатчиси, завод ўртоқлик судининг раиси вазифаларини ҳам сидқидилдан бажармоқда. У Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

Тошкент Советининг 50 йиллиги номли вагон-ремонт заводи ишлаб чиқариш қуввати йилдан-йилга ўсиб боряпти. Бу ерда Иттифоқ миқёсида энг яхши ҳисобланган 525 маркали пармалаш станогининг ишга тушиши катта воқеа бўлди. Илгари ЗИУ-5, ЗИУ-9 маркали троллейбусларнинг узатгич шестернялари Москва ва Саратовдан олинар эди. Файзулла янги станокни бошқариши билан ана шу эҳтиёт қисмлар корхонада ишлаб чиқарилмоқда. Бундан ташқари, Ўрта Осиёнинг кўпгина шаҳарларидан ҳам буюртмалар келиб турибди.

Фрезерчи ўзига хос нозик касб. У жуда кўп нодир деталларни тайёрлаб беради. Бир миллиметрга янглишсанг маҳсулот брак бўлади. Шунинг учун ҳам катта тажриба ва маҳорат талаб қилинади. Файзулла Алимовда эса ана шу фазилатларнинг барчаси мужассам.

Завод коллективи йиллик планни 21 декабргача бажариб, пландагига қўшимча равишда тўрттадан трамвай ва троллейбус ремонт қилиш, 170 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, 125 минг киловатт-соат электр энергияси, 21,7 тонна қора металл тежаш мажбуриятини олган. Шунингдек, ўнлаб ишчилар СССР Конституциясининг бир йиллигигача ўнинчи беш йилликнинг уч йиллик планини бажариш мажбуриятини олган эдилар. Айни кунларда ана шу мажбуриятларни бажарганлик тўғрисида кетма-кет рапортлар келиб турибди. Файзулла Алимов, Ҳурмат Белгиси ордени ва III даража Меҳнат Шуҳрати ордени кавалерлари Собир Шокиров ва Николай Немошкалов, Ҳурмат Белгиси ордени кавалери Оқилхон Саидазимов ва бошқа ўнлаб ишчилар Конституция юбилейи шарафига олган мажбуриятларини бажардилар.

Ф. АБДУРАҲИМОВ.

Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Дилором Ҳакимова 30 йилдан буён «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилиб келмоқда. Илғор ташаббусга қўшилган бу пешқадам ишчи қуни кеча беш йиллик топширигини бажарди.

Н. Хонкелдиев фотоси.

СОЦИАЛИЗМ СИСТЕМАСИ—ИНСОНИЯТ

НАЗАРИЯ МАСАЛАЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев партия XXV съездида бундай деган эди: «Социализм мамлакатларининг ривожланиши, улар қудратининг ўсиши, улар ўтказаётган халқаро сиёсат ижобий таъсирининг кучайиши — ана шулар эндиликда инсоният социал тараққиётининг асосий йўналишидир».

Жаҳон социализм системасининг социал келажакни олдиндан прогноз қилишдаги аҳамияти (ижтимоий тараққиётдаги ўрни, тарихни ҳаракатлантирувчи куч сифатидаги роли) бекиёсдир. Бу аҳамиятни марксча-ленинча социал революция назарияси доирасидагина равшан кўрсатиб бериш мумкин. Марксча-ленинча социологиягина социал революциянинг тарихий тараққиёт учун аҳамияти ҳамда ролини илмий негизда асослаб беради.

Социал революция жамият синфий структураси мавжуд бўлган даврдаги прогрессив тараққиётнинг зарур шартидир. Бу революция бундан аввалги формация доирасида юзага келадиган зиддиятлар, вазифа ҳамда масалаларни ҳал этиш учун иқтисодий ҳамда сиёсий шарт-шароит яратиб беради; ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш муносабатларининг янгича типини вужудга келтиради; бевосита ишлаб чиқарувчилар бўлмиш меҳнаткашлар учун янги стимуллар яратади; ниҳоят, социал революция шундай бир синфни раҳбар қилиб қўядики, унинг манфаатлари ижтимоий тараққиёт манфаатларига мос бўлиб тушади.

Социал революция тўғрисидаги марксча-ленинча назарияни четлаб ўтиб, келажакни олдиндан айтиб бериш, прогноз қилишнинг бирорта ҳам муҳим масаласини ҳал этиш мумкин эмас. Революция ҳақидаги ленинча назариянинг бу борадаги функцияси бир неча моментлардан иборат.

Биринчидан, бу ерда гап революцияни тарихий-генетик жиҳатдан тушуниш, яъни революция босиб ўтадиган бутун йўлни унинг ўтмиши, ҳозири ва келажаги билан тушуниш ҳақида бормоқда. В. И. Ленин шу моментни алоҳида қайд қилади, негаки унда тараққиёт принципи билан тарихийлик принципи қўлланилади. В. И. Ленин «Рус революцияси ва пролетариатнинг вазифалари» мақоласида яқин келажакдаги революция (яъни, тор маънодаги революция, «амалдаги революция») ҳамда умуман революция (кенг маънодаги революция) ҳақида фикр юритилади. Умуман революция ва «амалдаги революция» тўғрисидаги масала — бу абстракт ва реал имконият масаласидир.

Иккинчидан, социал-иқтисодий тараққиёт революциянинг таркибий қисмларини ҳам ўз бошидан кечиради (масалан, пролетариат билан деҳқонларнинг революцион-демократик диктатураси). **Учинчидан,** В. И. Ленин ўз асарларида конкрет, прогноз, башорат қилишнинг жуда кўп ажойиб намуналарини берди. Революцион ҳукумат куртаги — Советларнинг келажакдаги роли, биринчи рус революцияси Европада социалистик тўнтаришларнинг муқаддимаси эканлиги ҳақидаги доҳий башорати шулар жумласидандир.

Тўртинчидан, ленинча революция назариясининг социал соҳада прогноз қилишдаги методологик аҳамиятини ҳам таъкидлаш даркор. Социалистик революциянинг ижтимоий тараққиётдаги тутган ўрни тўғрисидаги доҳий кўрсатмаси келажак принципи нуқтаи назаридан айниқса аҳамиятлидир. Бу — революцияни тушунишнинг диалектик жиҳати, демакдир.

Революциянинг моҳияти ва тарихий тараққиётнинг моҳиятидан келиб чиқиб, жаҳон тараққиёти тенденциялари, тарихнинг бош перспективаси хусусида хулосалар чиқариш мумкин. Шу боисдан ҳам миллий масала, тинч-тотув яшаш, идеология кураши масалаларини фақат ленинча революция назариясига асосланган ҳолдагина ҳал этиш мумкин. Мазкур назариянинг методологик характери шу билан изоҳланадики, унинг назарий негизини материалистик диалектика ташкил этади. Биринчи рус инқилоби давридаги икки тактика (большевиклар тактикаси ва меньшевиклар тактикаси) негизида ҳам тарихий тараққиётни тушунишнинг бир-бирига тамомила қарама-қарши икки хил концепцияси ётарди. Диалектик-материалистик дунёқараш, тарихий тараққиётни диалектик тарзда тушуниш большевиклар тактикасининг асоси эди.

Бешинчидан, ленинча революция назариясининг умуммеходологик аҳамияти шундаки, бу назария марксча социал прогноз билан буржуа ҳамда ревизионист муаллифларнинг «фолбинлиги» орасидаги принципиал фарқни тўғри тушуниш имконини беради. В. И. Ленин революциянинг энг асосий масалалари бўйича меньшевиклар олға сурган шиорларнинг назарий жиҳатдан пучлиги ҳамда сиёсий жиҳатдан реакционлигини очиб берди. Меньшевиклар келажак принципини, келажакнинг хусусиятларини тушуниб етмадилар, шу келажакни бунёд этишга қодир эмасликларини кўрсатдилар. В. И. Ленин худди шунинг учун ҳам меньшевикларни кескин танқид қилди. Ўтмишга боғланиб қолиш, ундан нусха олиш, олға қараб боришда журъатсиз бўлиш — келажакни ҳар қандай антимарксистик тушунишнинг асосий хусусиятлари худди шулардир.

Марксча-ленинча социалистик революция назарияси келажакка ишонч билан суғорилган. Маркс ва Энгельс 1847 йилда капитализмнинг муқаррар равишда емирилишини башорат қилган эдилар. Бу башорат 1917 йилда Россияда амалга ошди. Социалистик революциянинг муқаррарлиги ҳақидаги марксча-ленинча назария капитализм тузумининг бузилмаслиги, куч-қудратлилиги ва мустаҳкамлиги ҳақидаги афсонани фош қилди. Улуғ Октябрь эса капитализм бундан буён дунё тараққиёти бошида боролмаслигини амалда тасдиқлади. Тарихнинг ўзи В. И. Лениннинг, «биз рус сиёсий революциясини Европадаги социалистик тўнтаришнинг муқаддимасига айлантирамиз», деб қилган башоратли сўзларини тўла тасдиқлади (Тўла асарлар тўплами, 10-том, 34-бет.).

В. И. Ленин ҳар бир социал ҳодисада унинг ички ва ташқи жиҳатларини равшан кўра биларди. Социалистик революциянинг жаҳон тараққиётидаги ўрни ва роли хусусидаги Ленин башоратлари ички ва ташқи зиддиятлар диалектикасига асосланган.

Улуғ Октябрь социалистик революциясида умумий қонуниятларни кўра билган доҳий рус революцияси бўлажак Европа революциясининг муқаддимаси бўлиб қолади, деб ёзган эди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси, жаҳон социализм системаси куч-қудратининг ўсиб бораётганлиги коммунистик формация вужудга келишининг қонунийлиги ва муқаррарлигини бутун дунёга намойиш қилди ва бу билан ленинча социалистик революция назарияси зўр башоратли илмий аҳамиятга эга эканлигини тасдиқлади.

В. И. Ленин Улуғ Октябрь фақат энг яқин келажак учунгина халқаро аҳамиятга эгадир, деб билмади. Аксинча у Совет Россияси тажрибасининг жаҳоншумул тарихий аҳамиятини таъкидлар экан, бу тажриба ёддан чиқмайди... у социализм ғалабаси сифатида тарихга кирди ва бу тажриба асосида келажак халқаро революция ўз социалистик биносини қуради, деб ёзади.

Улуғ Октябрь социализм биносига замин қўйди, у нафақат назарий, балки амалда ҳам инсоният келажаги масаласини, социал тараққиёт масаласини ҳал этиб берди. У социал революцияларнинг янгича типи бўлиб, бутун жаҳон тарихида янги даврни бошлаб берди; тарихий тараққиётнинг янгича типига — коммунистик тараққиётга асос солди; тамомила янги, қудратли ҳаётий кучларни ишга солди; капитализмдан коммунизмга ўтиш даври бўлмиш ҳозирги даврнинг моҳиятини очиб берди.

Улуғ Октябрь инсоният тарихида энг чуқур бурилиш бўлди. Капитализм ва унинг илдизларининг йўқ қилиниши, коммунистик тартибот асосларининг жорий этилиши бутун жаҳон тарихини ҳозир бошланган янги даврнинг мазмунини ташкил этади. В. И. Лениннинг бу хулосаси (Тўла асарлар тўплами, 41 том, 425 бет) чинакам назарий прогноз, башоратдир.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси натижасида СССРда социализм тўла ва узил-кесил ғалаба қозонди, бу совет халқи тарихий ижодкорлигининг асосий якуни бўлди. Ана шу жараёнда ленинча социализм қуриш плани амалга оширилди, яъни социалистик саноат бунёд этилди, қишлоқ хўжалиги кооперациялашди, маданий революция қилинди, халқ фаровонлиги ўсиб борди.

Коммунистик тараққиётнинг бизнинг мамлакатимизда вужудга келган ва янада ривожлантирилган асосий хусусиятлари фақат Совет Иттифоқи халқлари учунгина аҳамиятли эмас, улар халқаро, интернационал характерга ҳам эгадир. СССРда социалистик қурилишнинг ярим асрлик йўли социалистик тараққиёт йўлидан бораётган, шу йўлга ўтаётган ёки унга тайёргарлик кўраётган барча мамлакатлар ва давлатлар учун шубҳасиз катта аҳамиятга эгадир. Ер юзидаги илғор фикрли кишилар СССРни ўз келажаклари амалга ошган мамлакат, деб айтаётганликлари бежиз эмас.

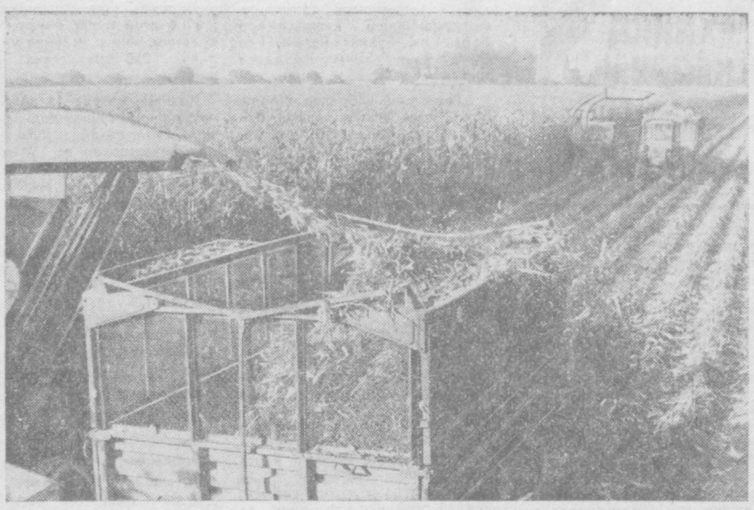

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг Ахрор Баҳромов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси маккажўхорикорлари бу йил 100 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирдилар. Улар шу кунларда гектаридан 100 центнердан дон ва 300—350 центнердан кўк масса олиш юзасидан қабул қилган мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқдалар. Суратда: ўрим-йиғим пайти.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ).

ШАРАФЛИ ВА МАСЪУЛИЯТЛИ ВАЗИФА

Келгуси йилнинг январь ойида ўтказиладиган Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати муҳим сиёсий ва халқ хўжалиги аҳамиятига эгадир. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1977 йил май ойида бўлиб ўтган статистика ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши иштирокчиларига табригида айтилганидек, «Рўйхат материаллари мамлакатимизнинг келгуси иқтисодий ва ижтимоий тараққиёти планларини тузишда муҳим ўрин тутади, Совет ҳокимияти йилларида Коммунистик партия раҳбарлигида халқимиз эришган ютуқларнинг ёрқин намойиши бўлиб хизмат қилади». Табрикномада рўйхатнинг улкан аҳамияти таъкидланиши билан бир қаторда уни сифатли ўтказиш топшириқлари ҳам белгилаб берилган. Рўйхат натижасида раҳбар ва план органлари, илмий тадқиқотлар ва кўпгина амалий масалаларни ҳал этиш учун аҳолининг аниқ ва муфассал сони ҳақида ахборотлар олиниши лозим.

Бу муҳим ишни партия, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг активлигисиз, аҳолини оммавий равишда жалб этмай туриб амалга ошириш қийин. Унинг муваффақияти катта тайёргарлик ва белгиланган ташкилий тадбирларнинг бутун комплексини ўз вақтида бажариш билан боғлиқ.

Рўйхатни ўтказишга тайёргарлик 2,5 йилдан буён давом этаётир. Бу муддат ичида шаҳарлар территориялари аниқланиб, квартал ва уй хўжаликлари номерлаштирилди. Шаҳар, посёлка, йирик қишлоқ аҳоли пунктларидаги кўчаларнинг номлари аниқлаштирилди. Шаҳар жойлардаги, шунингдек, районларнинг схематик планлари қайтадан тузилди, аҳоли пунктларидаги уй хўжаликларининг рўйхати олинди.

Тузилган карталар асосида областимизнинг район ва шаҳарларида рўйҳат бўйича районлаштириш бошланиб, рўйҳат бўлимлари, инструкторлик ва ҳисоблаш участкалари ташкил этилди. Улар жойлашган биноларни телефон алоқаси ва транспорт воситалари билан таъминлаш чоралари кўрилди.

Бу муҳим ишга раҳбарлик ҳар бир территорияда рўйҳат бўлимининг мудири ва уларнинг ёрдамчилари зиммасига тушади. Инструкторлик участкаларида бу вазифани инструктор назоратчилар бажаришади. Рўйхатни ўтказиш участкаларда бевосита ҳисобчилар зиммасига юкланиб, улар аҳолидан суҳбат тарзида олинган жавобларни ёзиб боришади.

Район ва шаҳарларда бу ишларни ташкил қилиш учун 3,5 ой муддатга район, шаҳар ахборот ҳисоблаш станцияси (маркази) бошлиғининг ўринбосари вазифаси таъсис этилади. СССР Министрлар Советининг кўрсатмасига биноан рўйхатга олишда қатнашувчи ҳар бир ходим асосий иш жойидан кўрсатилган муддатга бўшатилиб, уларнинг иш ҳақи тўлиқ сақлаб қолинади ва рўйхат сўнггида мукофотлар берилади.

Маълумки ҳамма ишнинг муваффақияти кадрларга боғлиқ. Бу сўз айниқса аҳоли рўйхатидек мураккаб тадбирга тааллуқлидир. Унинг қанчалик масъулиятлилигини шу мисол ҳам кўрсатадики агар ҳар бир ҳисобчи бир кишига янглишса, областимиз бўйича 4 мингга яқин кишини рўйхатга олишда ноаниқликлар пайдо бўлади.

Ҳисобчилар, инструктор-назоратчилар, рўйхат бўлимларининг мудирлари ва ёрдамчиларининг нечоғлиқ тайёргарлиги ва сидқидилдан ишлаши аҳоли состави ва сонини аниқ қайд қилишни таъминлайди. Шу туфайли кадрларни танлаш ва уларни ўқитиш рўйхатга тайёргарликнинг муҳим тадбирларидан бири ҳисобланади. Ижроия комитетлар, корхоналар ва муассасаларда ташкил этилган ҳамкорлик комиссиялари бунда яқиндан ёрдам беришлари зарур. Ҳар бир ташкилот, кохоз, совхоз, техникум ва мактабларнинг раҳбарлари ўзлари тақдим этган вакил учун шахсий масъулиятни ҳис қилишлари лозим.

Рўйхатда иштирок этувчи кадрларни ўқитиш ва уларни участкаларга бўлиш ҳам қийин ва мураккаб вазифалардан ҳисобланади. Уларнинг ўқиши РИВС бошлиқлари, давлат статистика инспекторлари ва рўйхат бўлимлари мудирларининг область статистикаси бошқармаси ҳузуридаги қисқа муддатли курсларда ўтказилган машғулотлардан бошланади. Ўз навбатида улар бошқа қатнашчиларни тайёрлайдилар.

Ҳар бир ходим рўйхат ишининг муддати ва тартиби, варақларни ва бошқа ҳужжатларни тўлдириш қоидаларини аниқ билиши лозим. Шунингдек, бу муҳим тадбирнинг ўз вақтида ва тўғри тартибда якунланиши кўп томондан аҳолининг рўйҳат тартиби ва муддати ҳақидаги билимларига ҳам боғлиқдир. Областимизнинг ҳар бир истиқоматчиси рўйҳат варақалари саволларига тўғри ва аниқ жавоб бериш учун тайёр бўлиши зарур. Шунинг учун тушунтириш ишларида партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари; маҳаллий Советларнинг актив депутатлари, агитколлективлар, ўқитувчилар, маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари, «Билим» жамияти лекторларининг иштирок этиши муҳимдир.

Шунингдек, ижроия комитетлар, корхоналар, колхоз-совхозлар, ташкилотлар, ўқув юртлари, ЖЭКлар ва уй бошқармалари қошида ташкил этилган ҳамкорлик комиссиялари оммавий тушунтириш ва сиёсий ишларнинг ҳақиқий штабига айланиши даркор.

Навбатдаги аҳоли рўйхати программасининг асосини аҳолидан 1970 йил олинган жавоблар ташкил этади. Лекин асосий фарқ шундаки, программага аҳолининг ўсиш даражаси, туғилиш динамикаси ва бир қатор факторларни аниқлаш ўз навбатида жамият фондларидан тўловлар ва қулайликлар беришни планлантириш имкониятини яратувчи — болаларнинг туғилиши ва оилавий шароит ҳақидаги янги саволлар ҳам киритилган.

1979 йилги рўйхат давомида электрон-ҳисоблаш машиналари ёрдамида хулосалар чиқариш имконини берувчи янги рўйхат варақасини амалда қўллаш кўзда тутилмоқда. Шу туфайли уларни тўлдириш, жумладан якунлаш тартиби ҳам ўзгаради. Рўйҳат варақаларининг тоза сақланишига эътибор кучайтирилади. Уларни буклаш, унга доғ тушириш ёки бўяш қатъиян ман қилинади. Сабаби бундай варақалар электрон-ҳисоблаш машиналари ёрдамида хулосалар чиқаришга яроқсиз бўлиб қолади. Варақаларни сақлаш талабларининг ошганлиги муносабати билан улар олдинги рўйхат мавсумларидагидек папкаларда эмас, балки маҳсус тайёрланган портфелларда сақланади.

Бу галги рўйхат программасининг олдингиларидан яна бир фарқи алоҳида форма тўлдирилишидир. Унда бинодаги ҳар бир алоҳида квартира, уй, ётоқхоналарда эса ҳар бир хонада яшовчилар рўйхати олинади. Ҳисобчи бу рўйхатда мазкур бинода яшовчи ҳар бир шахсни номма-ном ёзиб боради. Рўйҳатга ёзиш оила бошлиғидан тортиб оилавий тарзда ўтказилади.

Рўйхат иши жуда мураккаб, кадрларни танлаш, ўқитиш ва жой-жойига қўйиш катта масъулият талаб қилади. Шунинг учун ҳар бир шаҳар ва районлар аҳоли рўйхатига малакали кадрларни жалб этишга алоҳида эътибор бериши зарур.

«Рўйхат иши — идоравий иш эмас, балки республика иши, бутун Совет муассасаларининг ишидир», — деган эди В. И. Ленин. 1920 йилдаги биринчи совет аҳоли рўйхати олдидан айтилган бу сўзлар бугун ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ. Шундай экан 1979 йилги Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатини юксак сиёсий даражада ўтказиш ҳаммамизнинг биринчи галдаги вазифамиздир.

С. ТОШҚУЛОВ,
Область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари, аҳолини рўйхатга олиш бўйича область ҳамкорлик комиссиясининг раиси.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ОКТЯБРЬ ОЛДИ ЭСТАФЕТАСИ

ВАРШАВА. Польша Халқ Республикасида Улуғ Октябрнинг 61 йиллиги шарафига социалистик мусобақа кенгайиб бормоқда. Тарнувдаги Ф. Дзержинский номли азот комбинатининг коллективи меҳнат ташаббусини бошлаб берди. Бу коллектив ўз зиммасига олган мажбуриятини 7 ноябргача бажаришга аҳд қилди.

Ишчиларнинг илтимосига кўра, Улуғ Октябрь социалистик революцияси номи билан аталган Остшешувдаги станоксозлик заводи йил сайин 300 мингта электромагнит муфталарини тайёрлаб бермоқда. Корхона ўз маҳсулотининг 90 процентини Совет Иттифоқига жўнатмоқда. Коллектив шонли сана муносабати билан нуқул аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди.

ЮБИЛЕЙ АВТОРЕФРЕЖЕРАТОРИ

ПРАГА. Чехословакиядаги «Мотоков» ташқи савдо ташкилотининг ходимлари Совет Иттифоқининг «Автоэкспорт» вакилларига «Алка» маркали 20 мингинчи авторефрежераторни топширдилар.

ЧССР Шарқий Чехия областининг Хоцень шаҳридаги «Орличан» заводи коллективи ана шундай «Алка» маркали машиналарни ишлаб чиқармоқда, бу ерда ҳар йили конвейердан салкам 208 мингта авторефрежератор тушмоқда. Завод Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш доирасида 15 йилдан кўпроқ вақтдан буён ўз маҳсулотининг ярмини Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга етказиб бермоқда.

БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ИШИ

ГАВАНА. Кубада иқтисод қилиш ва тежамкорлик учун, давлат маблағларидан ғоят самарали фойдаланиш учун ҳаракат тобора кенг қулоч ёймоқда. Меҳнаткашлар Куба Компартияси ва ҳукуматининг даъватига жавобан, мамлакатни иқтисодий ривожлантириш планларини ғоят кам чиқим билан амалга оширишни таъминлашга интилмоқдалар.

Заводлар ва фабрикаларнинг ишчилари, қурувчилар, транспортчилар ва энергетиклар меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариладиган маҳсулот бирлигига сарфланадиган хом ашё ва энергияни камайтириш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажараётганликлари тўғрисидаги хабарлар оролнинг турли томонларидан келиб турибди. Мариель шаҳридаги «Максимо Гомес» коллективи шу йил бошидан буён 14 минг тоннадан кўпроқ ёқилғини тежади. Сантьяго-де-Куба вилоятидаги саноат корхоналарининг ходимлари дастлабки 9 ой мобайнида 300 минг песолик давлат моддий ресурслари ва хом ашёсини тежаб қолди.

ЛАОС ХАЛҚИ ЎҚИМОҚДА

ВЬЕНТЬЯН. Республиканинг катта ёшдаги аҳолиси ўртасида саводсизликни тўла-тўкис тугатиш юзасидан Лаос халқ революцион партияси ва мамлакат ҳукумати ўртага қўйган вазифа муваффақиятли ҳал этилмоқда. Бу вазифа Лаос Халқ Демократик Республикаси халқ маорифи органларининг яқин икки йилга мўлжалланган асосий иш программасидир. Мамлакатнинг ҳамма вилоятларида кўплаб курслар очилди. Бу курсларда катта ёшдаги лаосликлар асосий ишлардан бўш вақтларда ўз она тилларида ўқиш ва ёзишни ўрганмоқдалар. Ана шундай курсларнинг ўқувчилари учун энг яхши бинолар ажратилмоқда, бу курслар ўқув қўлланмалари билан ҳам таъминланмоқда.

(ТАСС).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ МИНБАРИ

МАЪЛУМКИ, 1957 йил 1 мартдан бошлаб уйғур тилида республикалараро «Коммунизм туғи» газетаси нашр қилинмоқда. Газета Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ленинча миллий сиёсатининг порлоқ нури остида тараққий қилаётган совет халқларининг сиёсий, ижтимоий ва маданий ҳаёти, бузилмас дўстлиги, уйғур халқининг тарихи, маданияти, адабиёт ва санъати, шунингдек, ҳар соҳада зўр муваффақиятларни қўлга киритиб ишлаётган ўғил-қизларнинг фаолиятини, турмуши ва дам олишини ёритиб келмоқда.

1970 йилга келиб «Коммунизм туғи»га қўшимча тарзда «Йени һаят», («Янги ҳаёт») газетаси чиқарила бошланди. Ҳар ҳафтада уч марта чиқадиган бу газеталар Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари бўйлаб тарқатилади. Газеталар ўз саҳифаларида мазкур республикаларнинг, шу жумладан қардош Ўзбекистоннинг муҳим тарихий воқеаларини, кундалик янгиликларни, меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнатларини оммага кенг таништиришни мақсад қилиб қўйган.

Ана шу вазифаларни муваффақият билан адо этиб келаётган газеталар шу кунгача республиканинг ярим аср мобайнида қўлга киритган ютуқлари, Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги ичида рўй берган катта ўзгаришлар ҳақида махсус сонлар эълон қилди. Бундан ташқари пахтадан мўл ҳосил олиб келаётган Тошкент, Андижон, Сирдарё областлари, пойтахт областининг Янгийўл, Оққўрғон, Бўка, Коммунистик, Ғалаба, Ўрта Чирчиқ ва бошқа районларига, Шарқ машъали— Тошкент шаҳрига махсус саҳифалар бағишланди. Шу йилнинг ёзида эса донгдор пахтакор, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охуновага махсус саҳифа бағишланиб, унда қаҳрамон ҳақида қизиқарли ҳикоя қилиб берилди.

Газеталар қардош ўзбек халқининг тарихи, маданияти, адабиёти ва санъатини намойиш қиладиган қатор материаллар билан бирга Ленин мукофотининг лауреати, Ўзбекистон халқ шоири, устоз Ғафур Ғулом, севимли шоира Зулфияларнинг уйғур халқига ва газеталар шаънига атаб ёзган асарлари ва табрикларини эълон қилди.

Ҳурматли Комил Яшин, Асқад Мухтор, Ҳамид Ғулом, Мирмуҳсин, Уйғун сингари адиб ва шоирлар, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Ҳалима Худойбердиева, Шукур Холмирзаев ва шунга ўхшаш ажойиб қалам соҳибларининг асарларини газеталар узлуксиз ёритиб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг катта ва доимий ғамхўрлиги туфайли «Коммунизм туғи» газетаси 1979 йил 1 январдан бошлаб ҳафтасига беш марта чиқадиган бўлди. Совет уйғурлари, жумладан Ўзбекистонда яшаб меҳнат қилаётган уйғурлар партиямизнинг ана шундай диққат-эътиборидан чексиз миннатдор. Улар бу ғамхўрликнинг маъносига чуқур тушунган ҳолда ўз газеталарига 1979 йил учун обуна бўлишни қизғин бошлаб юбордилар.

«Коммунизм туғи» газетасининг индекси — 65357 бўлиб, бир йиллик обуна баҳоси 5 сўм 28 тийиндир. «Йени һаят» (индекси 65346) эса 3 сўм 12 тийин. Бу газеталарга жойлардаги «Союзпечать» органлари, алоқа бўлимлари ва жамоатчи тарқатувчилар орқали обуна бўлиш мумкин.

Яҳё ТОЙИРОВ,
«Коммунизм туғи» ва унинг иловаси «Йени һаят» газеталарининг Ўзбекистон бўйича мухбири.

ОСИЁ ВА ТИНЧ ОКЕАН ҲАВЗАСИ МАМЛАКАТЛАРИ ПОЛИГРАФЧИЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

Осиё ва Тинч океан ҳавзаси полиграфчилари касаба союзларининг биринчи маслаҳат конференцияси Тошкентда иш бошлади. Конференцияда Ҳиндистон, Малайзия, МХР, Совет Иттифоқи, Туркия, Филиппин, Япония полиграфчиларининг намояндалари иштирок этмоқдалар. Австралия, КХДР, Сингапур ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг касаба союз марказлари конференция мақсадларини маъқуллаганликларини билдирдилар. Полиграфчиларнинг меҳнат шароитларига, касаба союзларнинг биргаликда ҳаракат қилишларига доир масалалар кун тартибига киритилган.

Малайзия газета ходимлари миллий касаба союзининг бош секретари Хинг Чинг Иок халқаро конференцияни очди. Полиграфчилар касаба союзлари халқаро маслаҳат комитетининг вице-президенти Франческо Арчезе (Италия), СССР маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг раиси М. В. Пашков тўпланганларга мурожаат қилиб табрик нутқи сўзладилар.

Полиграфчилар Умумяпония федерациясининг президенти Такеси Такахаси учрашув қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлаб, бу учрашув регион меҳнаткашларининг тинчлик, демократия учун олиб бораётган курашида уларнинг бирдамлигини мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирди.

Конференция бир неча кун давом этади.

(ЎзТАГ).

КЕЛАЖАГИНИНГ ПРООБРАЗИ

Социалистик революция ҳар бир мамлакатда пролетариатнинг ўз миллий буржуазиясига қарши курашигина бўлиб қолмай, барча эзилган ва қарам мамлакатларнинг халқаро империализмга қарши кураши бўлиб қолади, деб башорат қилди Ленин.

Доҳиймиз шунингдек, социализм кенгайиб боришининг муқаррарлигини, хусусан янги уруш содир бўлган ҳолда империализмнинг мағлуб бўлиши таъсири остида социализмнинг кенгайиши муқаррарлигини олдиндан кўра билди.

Иккинчи жаҳон уруши ғолибона тугалланди. Фашизм мағлубиятга учраб, Марказий ҳамда Шарқи-жанубда Европада халқ-демократик давлатлари ташкил топди. Париж Коммунаси ва Советлардан кейин халқ демократияси социализмга ўтишнинг учинчи тарихий формаси бўлиб қолди. Жаҳон Социалистик системасининг вужудга келиши Октябрдан кейинги энг йирик тарихий воқеа бўлди.

Шундай қилиб, СССРнинг 60 йилдан кўпроқ, жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг 30 йилдан кўпроқ вақтдан буён яшаб-ривожланиб келаётганлиги социализм кенгайиб бориши тўғрисидаги Ленин башоратининг ҳақлигини тасдиқлаб турибди.

Жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг ташкил топиши социалистик революция тараққиётининг фазасигина бўлиб қолмай, балки ижтимоий тараққиётнинг ҳам бир босқичи бўлди. XX аср ижтимоий тараққиёт социализм ва коммунизм учун кураш билан чамбарчас алоқада эканлигини равшан кўрсатди.

Кейинги 30 йил ичида дунёда содир бўлган жуда катта ўзгаришлар жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг тобора ўсиб бораётган таъсири, унинг ҳозирги замон тараққиётининг ҳал қилувчи факторига айланганлиги билан чамбарчас боғлиқдир. В. И. Ленин ёзган эдики, «социализм, инсоният ҳаётининг янги, олий формаларини ижод қиладики, бу вақтда ҳар қандай миллат меҳнаткаш оммасининг қонуний эҳтиёжлари ва прогрессив интилишлари биринчи марта ўлароқ интернационал бирликни туғдириш йўли билан қондирилади» (Тўла асарлар тўплами, 26 том, 42 бет).

Биз социалистик ҳамдўстлик мисолида доҳийнинг бу башорати тўла тасдиқланганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Эндиликда жаҳон социализм системаси 14 мамлакатни бирлаштириб, ер юзи территориясининг 26 процентини эгаллаб турибди, унда бир миллиондан ортиқ, яъни планетамиз аҳолисининг 33 проценти яшамоқда. Бутун дунёда ишлаб чиқарилаётган ялпи саноат маҳсулотининг 39 процентга яқини эндиликда социалистик мамлакатлар ҳиссасига тўғри келади. Иқтисодий ривожланишнинг баркарор суръатлари ҳам социализм афзалликларидан дарак бериб турибди.

Ҳозирги пайтда социалистик мамлакатларнинг ривожланиш суръатлари тобора бараварлашиб бормоқда. «Социализм мамлакатларининг бир-бирига аста-секин мана шундай яқинлашиш жараёни ҳозирги вақтда қонуният тарқасида аниқ ва муайян намоён бўлмоқда». (Л. И. Брежнев «КПСС Марказий Комитети ҳисоботи ҳамда ички ҳамда ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари», «Ўзбекистон» нашриёти, Тошкент—1976).

Эндиликда жаҳон халқлари социалистик мамлакатлар намунасида Карл Маркс коммунизм тарих жумбоқларининг ечилишидир, деб айтган сўзларининг тасдиғини кўрмоқдалар. Социализм мамлакатлари тараққиёт ва ўз халқларининг манфаатлари йўлида капитализмнинг қўлидан келмайдиган проблемаларни ҳал этмоқдалар.

Қардош мамлакатлар ўртасидаги муносабатларда интернационализм принципларининг ғалаба қилганлиги жаҳон социализм системасининг муваффақиятларини таъминловчи омиллардан бири бўлди. Чиндан ҳам инсониятнинг келажагини интернационализмсиз тасаввур қилиш қийин.

В. И. Ленин келажакни бунёд этиш ишида интернационаллаштириш жараёнларига муҳим аҳамият берган эди. Унинг фикрича, капитализм давридаёқ инсониятнинг хўжалик, сиёсий ва маънавий ҳаёти тобора интернационаллашиб боради, социализм эса уни бутунлай интернационаллаштиради.

Инсоният келажаги нуқтаи назаридан социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш ҳозирги куннинг асосий масаласидир. Социалистик интеграция интернационаллаштиришнинг янги олий босқичи бўлиб, жаҳон социализмини мустаҳкамлашнинг муҳим омилидир. Социалистик интеграция келажакни мўлжаллаб тузилган план бўлиб, у 1971 йилда Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашининг XXV сессиясида қабул қилинган ҳамда 15—20 йилга мўлжалланган. Шу асосда Кенгаш аъзолари бўлган мамлакатларда келажакни олдиндан прогноз қилиш соҳасида ҳам ҳамкорлик кенгайтирилмоқда, бу нарсага планлаштиришнинг негизи, деб қаралмоқда.

Жаҳон социализми мамлакатларида давлатлар ўртасидаги принципиал жиҳатдан янги муносабатларга асосланган янги қонуниятлар тарихда биринчи марта амалга ошмоқда. Бу қонуниятлар инсониятнинг социалистик келажагини таъминловчи асосий гарантиялардир. Ҳозирги вақтда социализм дунёси тараққиётнинг шундай босқичига кўтарилдики унинг чўққисидан туриб инсоният тарихининг бундан буёнги истиқболларини янада аниқроқ кўриш мумкин бўлмоқда.

К. Маркс, Ф. Энгельс ва В. И. Ленин ижтимоий тафаккур тарихида биринчи бор шуни исбот қилдики, социалистик жамият қотиб қолган жамият эмас, у доимо ҳаракат ва жараёндан иборат. В. И. Ленин шу маънода коммунистик формацияни бунёд этишнинг қийин, мураккаб ва зиддиятли иш эканлигини кўрсатиб ўтган, янги жамият қуриш йўлида ғов бўладиган қийинчиликларнинг муқаррарлигини олдиндан кўра билган эди. Доҳий фикрича, социализм — кураш ва изланишларга тўла узоқ ва машаққатли жараён. Социализм ва коммунизм тобора ривожланиб борадиган жамият бўлиб, унда ҳамма проблемалар ҳал қилинган, ҳамма қийинчиликлар орқада қолган даврнинг бўлиши мумкин эмас. Социализм ва коммунизм ўз проблемалари ва қарама-қаршиликларига эгадир.

Жаҳон социализм системаси инсоният келажагининг янги уфқларини очиб берди, у келажакдаги жамият тўғрисидаги марксча-ленинча башоратларнинг буюк илмий қимматга эга эканлигини тасдиқлади. К. Маркс «Капитал»да ёзганидек, кўпроқ ривожланган мамлакат камроқ ривожланган мамлакатга унинг ўз келажагини кўрсатиб беради. Бу социализм йўлидан бораётган мамлакатлар мисолида тўла тасдиқланмоқда. Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, ер юзидаги кишилар жаҳон социализм системасида эркин халқларнинг келажакдаги бутун жаҳон жамияти прообразини кўрмоқдалар.

Жаҳон социализми аввало капиталистик мамлакатлардаги ишчилар синфи курашининг боришига, миллий озодлик ҳаракатига баракали таъсир ўтказмоқда. Кўпгина мамлакатлар ва халқлар олдида социалистик истиқбол имкониятлари кенгаймоқда. Халқаро муносабатлар системаси ўзгариб бормоқда. Жаҳон капитализм системасининг жараёнлари (унинг зиддиятлари, қонунлари ва ҳоказолар) жаҳон социализмининг таъсирини ўзида сезмоқда. Социалистик ҳамдўстлик ер юзидаги кучлар нисбатини тинчлик ва социал тараққиёт фойдасига ўзгартириб, айни вақтда барча халқларга яқин ва узоқ келажакдаги инсоният истиқболларини кўрсатиб бермоқда.

Жаҳон социализмининг тарихий тараққиётга кўрсатаётган таъсири тобора ортиб бормоқда, у тарих тараққиётининг йўналишларини белгилаб берадиган объектив қонунлар таъсири остида содир бўлмоқда.

Инсониятнинг яқин келажагини белгиловчи асосий қонунлар орасида ижтимоий тараққиётнинг тезлашиш қонунини ёдда тутиш керак. Бу қонун Ф. Энгельс томонидан кашф қилинган эди. В. И. Ленин ёзганидек, ижтимоий ва шахсий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида тезлик билан, ҳақиқий, чинакам оммавий суратда кўпчилик аҳолининг иштироки билан олға қараб борадиган ҳаракат амалда фақат социализмдан бошланади. (33-том, 116-бет).

Социализм намунаси барча халқларнинг озодлик курашида сафарбар қилувчи омил хизматини ўтамоқда. бутун дунё меҳнаткашларини коммунистик келажакнинг муқаррарлигига ишонтирмоқда. Социализм намунаси ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида — моддий, социал, сиёсий ва маънавий соҳаларида ўз афзалликларини намойиш қилмоқда. Меҳнаткашлар фаровонлигининг ўсиб бораётганлиги, шахснинг жамиятдаги ўрни, социализм илғор жамият эканлигини бутун дунёга кўрсатиб турибди. Марксизм-ленинизм классиклари социализм маъноси меҳнаткаш инсон фаровонлигини оширишдан, унинг ўз қобилиятларини рўёбга чиқара олиши учун шарт-шароит яратишдан иборат, социализм ва коммунизм қурилиши давомида аҳолининг турмуш даражаси тинмай орта боради, деб башорат қилган эдилар. СССР ва бошқа социализм мамлакатларининг тажрибаси бу башоратнинг тўғрилигини тасдиқлаб турибди.

М. ХАЙРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Н. КАЗАКОВ,
институтнинг кичик илмий ходими.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

БУДАПЕШТ. Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадар бу ерда АҚШ Компартиясининг миллий раиси Г. Уинстон ва АҚШ Компартияси Марказий Комитети сиёсий комитетининг аъзоси Ж. Мейерс билан учрашди. Самимий ўртоқларча вазиятда ўтган учрашув вақтида томонлар ҳар икки партиянинг фаолияти тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар, халқаро ҳаётдаги воқеалар ҳақида, халқаро коммунистик ҳаракатдаги аҳвол тўғрисида фикрлашиб олдилар, ҳар икки қардош партия ўртасидаги интернационал алоқаларни янада мустаҳкамлаш масалаларини муҳокама қилдилар.

(ТАСС).

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

○ ПАРИЖ. Франция Ташқи ишлар министрлигида Яқин Шарқдаги аҳвол проблемалари юзасидан Совет-Француз маслаҳат мажлиси ўтказилди.

○ ЛОНДОН. Англия Социал таъминот министри Стэнли Орм «Трибюн» газетасида мамлакатда кишиларни иш билан таъминлаш проблемаси ҳануз кескин тус олганлигини эътироф этди. Ҳозирги вақтда Англияда 1,6 миллион ишсиз бор.

○ ТУНИС. Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш Фаластин араб халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш, мустақиллик ва ўз давлатини вужудга келтириш ҳуқуқини эътироф этиш билан, шунингдек Исроил қўшинларини босиб олинган барча араб территорияларидан олиб чиқиб кетиш билан чамбарчас боғланган. Вьетнам Социалистик Республикаси президентининг ўринбосари Нгиен Хиу Тхо бошчилигидаги ВСР ҳукумат делегациясининг Тунис республикасига қилган расмий визити якунлари тўғрисида бу ерда эълон қилинган Тунис —Вьетнам қўшма ахборотида шу тўғрисида гапирилади.

○ ТОКИО. Япониянинг Хансю оролидаги давлат темир йўл ишчилари ва хизматчилари 12 соатлик забастовка ўтказдилар. Улар маъмуриятнинг ишлаб чиқаришни капиталистик негизда «рационализациялаш» юзасидан эълон қилинган планига қарши норозилик билдирдилар. Бу тадбир амалга оширилиши натижасида шу йилнинг охиригача бир неча минг ишчи ишдан бўшатилади. Бу забастовка Япония меҳнаткашларининг куз фаслидаги ҳаракати давомида давлат темир йўл ишчилари Умумяпония касаба союзининг даъватига мувофиқ уюштирилди.

(ТАСС).

Шимолий Ирландиянинг бир қатор шаҳарларида вазият мураккаблигича қолмоқда. Пойтахт кўчаларини инглиз солдатлари қўриқлаб турибди. Улар кўчадан ўтиб бораётган кишиларнинг ҳужжатларини текширмоқдалар, тинтув қилмоқдалар. Тез-тез отишмалар ҳам бўлиб турибди.

ТАСС фотохроникаси.

ИНСОН СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон невропатологлари ва психиатрларининг биринчи съезди 23 сентябрь куни Тошкентда ўз ишини тамомлади. Невропатологлар ва психиатрлар республика илмий медицина жамиятининг раиси профессор Н. М. Мажидов ЎзТАГ мухбирининг илтимосига кўра съезд якунларини шарҳлаб берди.

Съездда, деди у, неврология ва психиатриянинг актуал проблемаларига оид медик олимлар тадқиқотларининг натижалари, шунингдек нерв системасининг турли касалликларини даволаш, шаҳар ва қишлоқ аҳолисига медицина ёрдами кўрсатиш соҳасида орттирган тажриба умумлаштирилди. Икки юзта доклад қилинди ва ахборот берилди, буларда республикада неврология ва психиатрия хизматини ривожлантириш босқичлари акс эттирилди. Съезд ишида мамлакатнинг таниқли олимлари, ГДР ва Болгария вакиллари иштирок этганлиги ватан неврологияси, психиатриясини ривожлантиришда республика олимларининг хизматлари эътироф этилаётганлигини кўрсатади. Муҳокама қилинган проблемалар юзасидан тавсиялар қабул қилинди.

Съезд Ўзбекистон невропатологлар ва психиатрлар жамияти правлениесининг ҳисоботини ҳам тинглади, правлениенинг янги составини сайлади.

НАВОИЙ шаҳри Ўзбекистондаги энг навқирон индустриал шаҳарлардан бири. Шаҳар бу йил ўзининг 20 ёшини нишонлайди. Кимёгарлар маскани йилдан-йил кўркамлашмоқда. Суратларда: марказий универмагнинг янги биноси, В. И. Ленин номли проспект ва «Флора» кафесини кўриб турибсиз. В. Таран фотолари.

ФАН ва ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

НОЁБ ГЕОФИЗИК КАБЕЛЬ

Ўзбекистон мутахассислари ноёб геофизик кабель яратишга киришдилар. Олимлар бу кабель ёрдами билан ернинг ҳали ўрганилмаган энг чуқурликларини кўриш имконига эга бўлмоқдалар.

Шуниси таажжубланарлики, ҳозирги вақтда инсон ер чуқурликларига нисбатан узоқ космос ҳақида кўпроқ маълумотга эгадир. Ер ўнларча километр чуқурликда қандай кўринади? Қандай сирлари бор унинг? Шу саволларга жавоб олиш жуда муҳимдир. Бу ер тубининг янги бойликларини очиш, ер қимирлашларни олдиндан айтиб бериш имкониятларига эга бўлиш, ниҳоят планетамизнинг пайдо бўлиши ҳақидаги мавжуд гипотезаларни тасдиқлаш ёки аксинча инкор этиш имконини беради.

Бизнинг мамлакатимизда ажойиб экспериментга қўл урилди. Колск ва Опшерон ярим оролларида жуда чуқур қудуқлар бурғилаш ишлари олиб бориляпти. 8 километр чуқурликдан намуналар олинди. Олдинда яна икки босқич турибди. Намуналарни 10500 ва 15000 метр чуқурликдан олиш керак. Геофизиклар ишини таъминлаб турувчилар орасида «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ҳам бор.

— Бизнинг бирлашмамиз икки мингдан ортиқ типдаги турли-туман кабеллар ва симлар ишлаб чиқаради, — ҳикоя қилади бирлашма бош директори, экономика фанлари кандидати Ҳикматулла Алимов. — Маҳсулотларимиз оддий электр тармоқлари ва жуда узун электр узатиш линиялари, телефон алоқаси, экскаваторлар ва чуқурликда ишлайдиган нефть насослари, шаҳар ва темирйўл транспортини электрлаштиришда фойдаланилади. Геофизик кабеллар маҳсулотимизнинг энг муҳим турларидан ҳисобланади.

Ҳозирги вақтда биз бундай кабелларнинг 14 хилини ишлаб чиқараяпмиз. Бу кабеллар ер тубини тадқиқ қилиш, қудуқларда портлатиш ишларини бажаришда фойдаланилаяпти, нефть, газ, кўмир қидирувчиларнинг ишончли ёрдамчилари бўлиб хизмат қиляпти.

Бурғиланаётган қудуқларнинг чуқурлиги йилдан йилга ортиб бормоқда. Чуқурлик ошган сари ҳарорат ортади, кабелга, унинг зирҳли ҳимоясига механик босим таъсири кучаяди. Буни ҳисобга олмаслик мумкин эмас. Сўнгги беш йил давомида тошкентлик мутахассислар кабеллар конструкциясини, уларни ишлаб чиқариш технологиясини анча такомиллаштирдилар. Полиэтилен ва фторопластдан тайёрланган изоляцияни, мустаҳкамлиги оширилган зирҳнинг фойдаланилиши катта самара бермоқда. Бунинг натижасида буюмларнинг хизмат муддати бир ярим баробар ошди.

...Геофизик кабеллар бўйича бош конструктор турли-туман анжомлар, аппаратлар катта ҳажмли қурилмалар билан ёнма-ён жойлашган. Бу қурилмалар турли чуқурликдаги қудуқлар шароитини акс эттиради. Бу ўзига хос полигон бўлиб, унда янги конструкциялар синовдан ўтказилади.

— Танлаш жуда қатъий олиб борилади, — таъкидлайди бош конструктор Михаил Марьин.— Кабел бўйлаб қудуқдан ер устига ахборот юборилади. Юксак электрик ва механик хусусиятларга эга бўлган бу кабель, ўз оғирлигини ҳамда 100 килограмм вазнли приборни кўтариб туриши керак. Ҳар бир километр кабель оғирлиги эса ярим тонна келади. Бунга ишқаланишни қўшинг. Жуда чуқур қудуқлар қуриш вақтида қандай оғирликни тушириш ва қайтариб чиқариш керак бўлишини тасаввур қилиш қийин эмас.

Ноёб кабель яратувчилари қатор қийинчиликларга дуч келдилар. Диаметри бўйича ингичка ва чидамлилигини икки баробар оширишни қандай таъминлаш лозим? Агар Колскдаги 8,2 километр чуқурликдаги қудуқнинг биринчи босқичи учун оддий, лекин анча узайтирилган геофизик кабель ишлатилган бўлса, ўн ярим километр чуқурликка тушириш учун уни бутунлай қайта яратиш керак.

Бу иш Тошкент кабель саноати илмий текшириш институти олимлари билан ҳамкорликда амалга оширилди. Ҳимоя зирҳи узилиш учун жуда юксак қаршиликка эга бўлган пўлат симдан тайёрланди. Унинг иссиққа чидамлилиги 250 градусгача етказилди.

Ҳозирги вақтда 15 километр чуқурликка тушириладиган кабель яратилмоқда. Тошкентлик инженерлар ва Магнитогорск металлурглари бундай кабель зирҳи учун махсус пўлат танладилар. Янги конструкция қудуқнинг деворларига нисбатан узоқ муддат ишқаланишга, ҳатто 350 градус иссиқлик, 3 минг атмосфера босимига бардош бера олади. Кабель узунлиги бўйича ўзгарувчан кесимга эга бўлади. Унинг пастки қисми юксак ҳарорат ва босимга чидай оладиган қилиб кучайтирилади, устки қисми эса узилишга жуда бардошли қилиб тайёрланади.

Бирлашмада яратилган яна бир ажойиб янгилик бор. Ҳаммага маълумки, кабелнинг ўзи геологик қатламлар ҳақида тушунча бермайди. У махсус зондлар бўйича маълумотларни узатади. Сўнгги вақтгача шундай бўлди. Ҳозир тошкентликлар кабелнинг ажойиб конструкцияси учун авторлик гувоҳномаси олдилар. Бу кабелнинг бурғиси ва унинг саноат ишлаб чиқариш технологияси кабель саноатида янгиликдир. Янги буюмларнинг ишлаш муддати 20 баробар кўпайди.

180 градус иссиқликка чидайдиган шундай зонднинг 10 километрлик дастлабки партияси геологларга юборилди. Ҳозир 250 градус иссиқликка чидай оладиган кабель-зондни тайёрлашга ҳозирлик кўриляпти.

Михаил ГЛУХОВСКИЙ.
(АПН).

МАҲМУДАЛИ ЮНУСОВНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

ОЛИМЛИК МАСЪУЛИЯТИ

Урушдан кейинги йиллар, тинч ҳаётнинг ҳар бир янгилиги қадрини чуқур ҳис этадиган, ҳамма нарсага чанқоқлик йиллари. Биз Бухоро педагогика институтининг адабиётчи талабалари таълим-тарбия, устозлар фаолиятига ҳам ана шундай интиқлик кўзи билан қарар ва идрок этардик. Доцентлардан Маҳмудали Юнусов, Саиджон Алиев, Мустақим Мирзаев студентларнинг меҳр-ихлосини қозонган устоз мураббийлар эди.

М. Юнусов аудиторияга эшикдан кириши биланоқ классик адабиётдан лекцияни бошлаб юборарди. Унинг дераза билан эшик оралиғида секин одимлашида, майин, ёқимли овозида классик адабиёт поэзияси вазнига мonанд аллақандай бир мусиқийлик, яъни ўзига хос эстетик завқ уйғотадиган туйғу мужассам эди. Классик адабиётга, халқимиз ифтихори саналган адабий сиймоларга бўлган муҳаббат бу хазинадан бизни баҳраманд қилаётган устозга бўлган муҳаббат билан беихтиёр қўшилиб кетарди. М. Юнусов доно педагогик фаолияти билангина эмас, талантли ёшларга бевосита амалий ёрдами билан ҳам шогирдларининг дилини равшан этиб келаётган устоздир. Бухоролик Тошпўлат Ҳамид, самарқандлик Душан Файзий, Барот Бойқобилов, қашқадарёлик Нормурод Нарзуллаев, марҳум Теша Саидалиевларнинг шоир сифатида кашф этилиши ва улар ижодининг такомилида Юнусовнинг хизмати бор.

М. Юнусов теран фикрли тадқиқотчи адабиётшунос ҳамдир. Унинг илмий фаолиятида классик адабиёт билан ҳозирги замон адабиёти проблемалари тадқиқи табиий пайвандлашиб кетган. Хоразм педагогика институтида дарс берган йиллари (1944—45)да бу водийнинг классик меросини қизиқиб ўрганади. XIX асрда яшаган маърифатпарвар шоир Комил Хоразмий ҳақидаги кандидатлик диссертацияси шу тарзда вужудга келган эди. Диссертация 1948 йилда муваффақиятли ҳимоя қилинди. Бу мавзу яна сайқалланиб, чуқурлаштирилиб, 1960 йилда китоб ҳолида нашр этилди.

М. Юнусовнинг ҳақиқий илмий қиёфаси Ўзбекистон Фанлар академияси А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институтида (1959—1967 ва 1972 йилдан ҳозиргача) ишлаган даврда айниқса яққол кўринди. Адабиёт назарияси секторининг катта илмий ходими сифатида у энг мураккаб ва долзарб мавзу — «Ўзбек поэзиясида традиция ва новаторлик проблемаси» (20-йиллар) ни тадқиқ олиб борди. Бу мавзу мураккаблиги шундаки, тадқиқотчидан марксистик назария билан қуролланган философ тафаккурини, классик адабиётни пухта эгаллаган адабиётчи илмини, ўзбек совет адабиёти, СССР халқларининг ҳозирги замон адабиётлари тараққиётининг билимдони бўлишни талаб этади. Бундан ташқари олим кам текширилган, кўпгина мунозарали чигал масала

ҳамда тақдирларга эга бўлган 20 йиллар адабий ҳаёти ва шахслар ижодини марксистик нуқтаи назардан баҳолаши керак эди. Муаллиф бу ишга дадил киришиб, 20-йиллар адабий муҳитини синчиклаб тадқиқ этди, нодир адабий факт ва деталларни излаб топди, уларни биринчи марта илмий жараёнга киритди, чуқур таҳлил этиб, ғоявий-эстетик баҳолади, умумлаштирувчи илмий хулосалар чиқарди. Олимнинг 1965 йилда «Фан» нашриётида босилган «Традиция ва новаторлик» деб аталган илмий монографиясини кўздан кечирган киши олимлик истеъдоди, талантининг тўқсон тўққиз фоизи игна билан қудуқ қазгандай машаққатли меҳнат эканига ишонч ҳосил қилади. Шу мавзу асосидаги тадқиқотлар сарҳисоби — 1967 йилда докторлик диссертацияси ҳимоя қилинди. Академик Воҳид Зоҳидов, йирик Озарбайжон олими М. Ч. Жафаров ва бошқалар М. Юнусов диссертациясини юксак баҳоладилар.

М. Юнусов бу тадқиқотларида традиция ва новаторлик концепциясини ўзбек адабиётшунослигида конкретлаштирди, унинг янги жиҳатларини очди. Традиция авлоддан авлодга ўтиб, сайқаллашган, созланган соғлом адабий тажриба. Адабий традиция такрорланмайди. Адабиёт тараққиёти қонунияти икки бир-бирига айнан ўхшаш адабий ҳодисанинг ёки ёзувчининг бўлишини инкор этади. Бадиий ижод ҳар доим индивидуал жараёндир.

М. Юнусов бу проблемани назарий жиҳатдан ойдинлаштириш билан бирга, уни адабий жараёнга тадбиқ этиш нуқтаи назаридан амалий жиҳатдан ҳам текширди. Олимнинг Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Садриддин Айний, шунингдек Ғафур Ғулом, Ойбек, Ҳамид Олимжон, Уйғун, Шайхзода, Миртемир каби шоирлар ижодида новаторлик кўринишларига доир фикр-қарашлари қимматлидир.

Олим 70-йиллардаги тадқиқотларида традиция ва новаторлик проблемасининг янги жиҳатларини чуқурлаштирди. Ўзбек совет поэзиясида Некрасов анъаналари, унинг шеърий санъати, рубобий жанрларида янги социалистик мазмуннинг ифодаланишига доир илмий ишлари оригинал фикр ва хулосалари билан диққатни жалб этади.

Хуллас, олим классик ва совет адабиётини бир-бирига боғлайдиган ишларни — адабий томирларни тадқиқ этган, ҳар икки адабий манбанинг чуқур билимдони эканлигини намойиш этган адабиётшуносдир.

М. Юнусов адабий жараёнда актив иштирок этиб келаётган адабий танқидчи ҳамдир. Унинг маҳаллий матбуотларда босилган кўплаб мақолалари олимнинг адабиётимиз пропагандасига катта ҳисса қўшганлигини кўрсатади. Республика газета ва журналларида босилган мақолалари муҳим адабий проблема, баҳс-мунозарали масалаларнинг талқинига бағишланган. «Адабий танқиднинг тили», «Адабий алоқалар ва таъсирлар» ва бошқалар шундай хусусиятга эгадир. М. Юнусовнинг Шайхзода, Рамз Бобожон, Ҳамид Ғулом, Мирмуҳсин, Туроб Тўла, Ҳаким Назир ва бошқа ижодкорлар ҳақидаги тадқиқотлари нозик адабий таҳлил, бадиий ижод ва ёзувчи шахсига самимият, тилнинг ёрқинлиги ва маънодорлиги билан ибратлидир. Муаллифнинг бу мақолалари «Барҳаёт анъаналар» (1969), «Саҳий қаламлар» (1975) китобларида жамланган.

Филология фанлари доктори М. Юнусов оз ёзса ҳам соз ёзади. Унинг ҳар бир кичик мақоласидан катта ишларигача жиддий илмий-адабий масъулият, ўзига ўта талабчанлик, китобхонга катта ҳурмат сезилиб туради. У ҳар бир сўз ва унинг маъносини етти ўлчаб бир кес қабилида олдин ўйлаб ишлатади, ўз фикрини хилма-хил далиллар билан ишонтиради ва бу фикрга садоқат билан ёндашади. Бу олимлик масъулияти, жиддий адабиётшунос олим.

Очил ТОҒАЕВ,
филология фанлари доктори, профессор.

СПАРТАКИАДА КУНДАЛИГИ

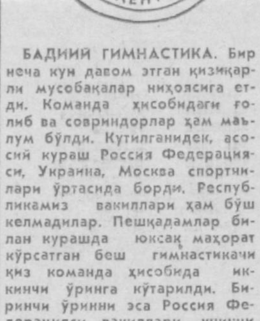

БАДИИЙ ГИМНАСТИКА. Бир неча кун давом этган қизиқарли мусобақалар ниҳоясига етди. Команда ҳисобидаги ғолиб ва совриндорлар ҳам маълум бўлди. Кутилганидек, асосий кураш Россия Федерацияси, Украина, Москва спортчилари ўртасида борди. Республикамиз вакиллари ҳам бўш келмадилар. Пешқадамлар билан курашда юксак маҳорат кўрсатган беш гимнастикачи қиз команда ҳисобида иккинчи ўринга кўтарилди. Биринчи ўринни эса Россия Федерацияси вакиллари, учинчи ўринни Украина терма командаси эгаллади. Москваликлар тўртинчи ўринда қолишди.

Шахсий ҳисобдаги мусобақаларда Ольга Тимофеева мухлислар эътиборини қозонди. У тўп ва халқа билан бажариладиган машқларда иккинчи ўринларни, арқон билан бажариладиган машқда тўртинчи, лентада олтинчи ва предметсиз машқда саккизинчи ўринларни эгаллади. Ольга умумий ҳисобда учинчи ўринни эгаллаб бронза медалини қўлга киритди. Бошқа қизларимиз Ирина Матарина, Лола Зоирова, Ирина Гурко ва Ольга Ёқубовалар ҳам дуруст натижаларни қўлга киритдилар.

СУВ ПОЛОСИ. Ватерполчилар турнирида ҳам республикамиз терма командаси яхши қатнашмоқда. Асосий финалга йўлланма олган Ўзбекистон терма командаси биринчи учрашувда москваликлар билан куч синашди. Бу ўйин 7 : 4 ҳисобида вакилларимиз фойдасига ҳал бўлди.

БАСКЕТБОЛ. Саралаш турнирининг тўрт куни ўтди. Ўзбекистон ёш баскетболчилари бошқа турлардаги тенгдошлари каби республикамиз шарафини муносиб ҳимоя қилмоқдалар. Навбатдаги учрашувда улар Молдавия терма командаси билан учрашиб, 82 : 63 ҳисобида ғалабани қўлга киритдилар.

Ўсмирлар эса бу гал қоқилиб қолишди. Кучли Россия Федерацияси билан бўлган учрашувда командамиз 43:86 ҳисобида ютқазиб қўйди. Ҳозирча ўсмирлар ўз группаларида уч очко билан иккинчи ўринда боришяпти. Қизлар эса учинчи ўринни эгаллаб туришибди.

МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУР

«Мана бир неча кундирки, олимпиадачилар орамизда» шиори остида ўтаётган XV Бутуниттифоқ ўқувчилар спартакиадасининг волейбол турнири қизғин давом этмоқда. Ҳозир финал учрашувлари кескин тус олган.

Спартакиада совринли ўринлари учун дастлабки учрашувни Литва ўқувчилари билан ўтказган ўзбекистонликлар дастлабки муваффақиятни қўлга киритишди. Биринчи икки партиядаёқ волейболчиларимиз яққол устунликка эришдилар — 15 : 8, 15 : 9. Лекин учинчи партияда ўйин суръатини бироз пасайтириб юбордилар. Меҳмонлар ҳаяжонларини босиб олиб, бу бўлимда ғалабага эришишди. Тўртинчи партияда эса республикамиз командаси бор маҳоратини ишга солиб 15 : 8 ҳисобида ғалаба қилди ва умумий ҳисобда (3 : 1) ҳам устунликка эришди.

Эстонияликлар финалга запасдаги бир очко билан чиқишган эди. Улар дастлабки ўйинда украиналикларга 1:3 ҳисобида ютқаздилар. Латвия волейболчилари россиялик тенгдошларини 45 минут ичидаёқ 3 : 0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Ҳозирча Латвия командаси 2 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Ўзбекистонликлар иккинчи ўринни эгаллаб туришибди.

Республикамиз волейболчи қизлари саралаш ўйинларида муваффақиятсизликка учрадилар. Энди терма команда 7—12 ўринлар учун кураш олиб бормоқда. Ўзбекистонлик қизлар биринчи турда литвалик тенгдошлари устидан 3 : 2 ҳисобида ғалаба қилдилар. Спартакиада давом этмоқда.

Р. УМАРОВ.

Суратда: Ўзбекистон ва Молдавия командаларининг учрашув пайти. Р. Шамсуддинов фо тоси. (ЎзТАГ).

САФАРДАН КЕЙИНГИ ҒАЛАБА

Футбол бўйича олий лига командалари ўртасидаги мамлакат чемпионатида танаффус тугаб, яна ўйинлар бошланиб кетди. Чет эл сафаридан муваффақиятли қайтган Тошкентнинг «Пахтакор» командаси ўз майдонида «Зенит» футболчиларини қабул қилди. Маълумки, биринчи давра учрашуви Ленинградда ажойиб ўйин кўрсатган ўз билан сафарларда, ҳисоб майдон эгалари фойдасига ҳал бўлган эди. Бу гал пахтакорчилар мағлубият аламини олишди. Учрашув бошланиши биланоқ ҳужумга ўтган ҳамшаҳарларимиз кетма-кет меҳмонлар дарвозасига хавф сола бошладилар. Бу учинчи минутдаёқ ўз самарасини берди. — Тўлаган Исоқов ҳисобни очишга муваффақ бўлди.

Шундан кейин пахтакорчилар яна ҳам кўтаринки руҳда ўйинни давом эттириб, яна бир марта муваффақиятга эришдилар. Тошкентликлар ҳужумчиси Макаров ҳисобни 2:0 га етказди.

Учрашувнинг иккинчи бўлимида ўйинни жуда яхши ўтказган Т. Исоқов «Зенит» дарвозасига учинчи тўпни киритди.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими
Давлат комитети
1-ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ ҚОШИДАГИ
143-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1978-79 ўқув йилига

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртида қуйидаги ихтисослар бўйича малакали мутахассислар тайёрланади: **ПОЙАФЗАЛ БОШЛИҒИНИ БИЧУВЧИ** (ўқиш муддати — 2 йил), **ЧАРМ КЕСУВЧИ** (1 йил), **ЗАГОТОВКА ТИКУВЧИ** (2 йил), **СИЛЛИҚЛАШ ИШИНИ БАЖАРАОЛАДИГАН ПОЙАФЗАЛ ФРЕЗЕРЧИСИ** (1 йил), **ПОЙАФЗАЛ ДЕТАЛЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ИШИНИ БИЛАДИГАН ПОЙАФЗАЛ ЗАТЯЖКАЧИСИ** (2 йил), **КОНТРОЛЕРЛАР** (2 йил), **СЛЕСАРЬ-РЕМОНТЧИ** (2 йил), **ПОЙАФЗАЛ ТАГИДАГИ ДЕТАЛЛАРНИ МУСТАҲКАМЛОВЧИ** (1 йил), аёллар чарм сумкаларини тикувчи (1 йил).

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун пойафзалчилар маданият уйи ва унда туристик, спорт ва ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Билим юртига қабул қилинганлар тўла давлат таъминотида бўлиб, уч маҳал овқат, кийим-бош, практикада ишланган иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР 1-ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИДА ИШЛАЙДИЛАР.

БИЛИМ ЮРТИГА 8 — 9 — 10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти қошида ишчи ёшлар мактаби бор.

Билим юртини яхши ва аъло баҳолар билан битирган ўқувчиларга техникум ва институтларга йўлланма берилади.

Ўқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, турар жойидан ва саломатлиги ҳақида справкалар, 6 та фотосурат (3х4 см.) ўқиш ёки иш жойидан характеристика.

ҲУЖЖАТЛАР ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ
ҲАР КУНИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бизнинг адресимиз: Тошкент шаҳар, Богдан Хмельницкий кўчаси, 6-уй (84, 131, 122, 103-автобуслар, 2, 6, 14-троллейбусларнинг «Пойафзал фабрикаси» бекати).

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Фильм-спектакль. 15.00 — Илмий-оммабоп фильмлар. 15.50 — «Москвалbackикларнинг ишчи кафолоти». 16.20 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 16.50 — «Ёшлар адреслари». 17.50 — Волейбол бўйича жаҳон чемпионати. Эркаклар. 18.30 — Янгиликлар. 18.45—«Фан оламида». 19.15 — М. Глинка романслари. 19.30 — «Ҳуқуқсизликка ҳуқуқ». 20.05 — «Эркакларнинг сочи эрта оқаради». Бадиий фильм. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Телевизион фильм. 23.00 — Е. Светланов концертлари. 23.50 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Болалар учун мультфильм. 18.10 — Болалар учун концерт. 18.45 — «Замондош билан юзма-юз». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Лирик концерт. 20.10 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XV спартакиадаси. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Кино оламида. 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Пахтазор мардлар майдони». 22.15 — «Ҳеч қачон унутилмайдиган қотиллик». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Кўк дафтар». Бадиий фильм. 20.25 — Фильм-концерт. 20.55 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — Ҳужжатли фильм.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/IX да Севги ҳақида қисса, 27/IX да Севги (билетлар сотилмаган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/IX да Олифта.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/IX да Фақат ана сотилмайди, 27/IX да Ковчалонлар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325643; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325757; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325834.

Р. 13200. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64584. Д—2488.